

Doortrappen

Eindrapport vooronderzoek

Lisanne Balk

Caroline van Lindert

Dorine Collard

Doortrappen

Eindrapport vooronderzoek

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Lisanne Balk
Caroline van Lindert
Dorine Collard

© Mulier Instituut
Utrecht, februari 2020

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Programmatheorie Doortrappen	6
2.1	Probleemsituatie en oorzaken	6
2.2	Doelstelling en veranderbare determinanten	7
2.3	De Doortrappenaanpak	8
2.4	Onderbouwing van de Doortrappenaanpak	10
2.5	Implementatie	12
2.6	Conclusie	13
3.	Bereik en inspanningen	14
3.1	Resultaten	14
3.2	Conclusie	17
4.	Onderzoeksprotocol fase 2	19
4.1	Monitoring	19
4.2	Actie ondersteunende evaluatie	23
5.	Conclusie fase 1 en planning fase 2	24
	Referentielijst	26
	Bijlagen	
	Bijlage 1 - Methodiek fase 1: vooronderzoek	27
	Bijlage 2 - Onderzoeksvragen fase 1	29
	Bijlage 3 - Rapport Mobycon	30
	Bijlage 4 - Tabellen resultaten	31

1. Inleiding

Fietsen draagt bij aan de gezondheid van ouderen en houdt hen langer sociaal actief en zelfredzaam. Ouderen fietsen met veel plezier, maar lopen ook het risico op ernstig letsel als zij met de fiets een ongeval krijgen (VeiligheidNL, 2016). Het bevorderen van de fietsveiligheid bij de oudere fietser verdient daarom extra aandacht. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) heeft samen met ouderen, professionals en lokale partners een vernieuwende aanpak ontwikkeld, genaamd Doortrappen.

Doortrappen heeft de ambitie dat ouderen zo lang mogelijk veilig blijven fietsen. Het programma wil ouderen bewust maken van het onderwerp fietsveiligheid door het thema bespreekbaar te maken op plekken waar ouderen al zijn en hen te verleiden tot aanpassingen aan de fiets of in gedrag. Via hun vertrouwde netwerk krijgen ouderen daartoe tips, informatie en diverse interventies aangeboden. Het uiteindelijke doel is minder ongelukken met fietsende ouderen, gezondheidswinst en een betere kwaliteit van leven. Ouderen worden in het programma aangespoord om steeds een stapje verder te komen van bewustwording naar uiteindelijk duurzame gedragsverandering. Hiervoor is een 'klantreis' opgesteld, uitgaande van acht stappen in het proces.

Het programma wordt inmiddels op verschillende plaatsen in het land ingezet. Momenteel doen gemeenten uit zeven provincies (Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant, Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland) en één vervoerregio (Amsterdam) mee. De ambitie is het programma Doortrappen verder te laten groeien, zowel inhoudelijk (wat werkt goed) als in omvang (deelname van meer provincies en gemeenten) en om meer bekendheid te genereren onder professionals en consumenten. Het ministerie van I&W en het landelijke programmabureau Doortrappen hebben daarom behoefte aan inzicht in de voortgang en de resultaten van Doortrappen, de wijze waarop dit nu en in de toekomst kan worden gemeten en de manier waarop de daaruit verkregen kennis (direct) kan bijdragen aan de doorontwikkeling en uitvoering van Doortrappen. Het Mulier Instituut voert in opdracht van het ministerie van I&W tussen 2019 en 2021 een monitor en actie ondersteunende evaluatie uit van Doortrappen, waarin deze elementen terugkomen.

De hoofddoelstelling van het onderzoek is om de inspanningen van het programmabureau, provincies/regio's, gemeenten en lokale partners in kaart te brengen, alsmede de resultaten bij de einddoelgroep (microniveau) zoals bereik, waardering en beleving van Doortrappen, houding en gedrag ten aanzien van verkeersveilig gedrag. De verzamelde kennis stelt de betrokkenen op verschillende niveaus (landelijk, provincie en gemeente) in staat het programma door te ontwikkelen en verder te verspreiden. Een subdoel van het project is dat betrokkenen worden versterkt in hun rol ten aanzien van monitoring en evaluatie en op termijn zelf ontwikkelingen in de voortgang en effecten van het programma kunnen bijhouden als onderdeel van een doorlopende feedback- en verbetercyclus.

De monitoring en evaluatie van het programma Doortrappen is verdeeld in twee fasen. Fase 1 betreft het vooronderzoek (uitgevoerd in Q4 2019) en fase 2 het monitor- en actie ondersteunde evaluatieonderzoek dat plaatsvindt in 2020-2021. De eerste fase heeft als doel om inzicht te krijgen in de programmatheorie van Doortrappen en om de inspanningen en activiteiten die momenteel worden ingezet in kaart te brengen. Daarnaast is in deze fase gekeken naar welke kennisbehoefte leeft bij de verschillende betrokken partijen en wat de belangrijkste meetbare indicatoren zijn voor het vervolgonderzoek. Hiervoor is literatuur- en deskresearch uitgevoerd, zijn telefonische en face-to-face interviews gehouden en is een online vragenlijst uitgezet (zie bijlage 1 voor de onderzoeksopzet). De resultaten uit deze drie onderzoeksactiviteiten hebben input geleverd voor het concept onderzoeksprotocol voor Fase 2. Zowel de resultaten als het concept onderzoeksprotocol voor fase 2 zijn gepresenteerd en besproken tijdens een klankbordgroepbijeenkomst. Deze klankbordgroep bestond uit verschillende experts op het gebied van verkeersveiligheid, monitoring en evaluatie en ontwerpen van landelijke interventieprogramma's. De feedback vanuit de klankbordgroep is door het Mulier Instituut verwerkt en heeft geleid tot het huidige

eindrapport van fase 1. De bevindingen zijn gepresenteerd tijdens een kwartaalbijeenkomst met het programmabureau, kwartiermakers en andere betrokkenen (10 december 2019, Utrecht).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit rapport wordt een programmatheorie van het programma Doortrappen beschreven. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de resultaten weergegeven van de vragenlijst onder gemeentelijke coördinatoren, waarbij het bereik van doelgroep en de inspanningen binnen de deelnemende gemeenten centraal staan. De bevindingen uit hoofdstuk 2 en 3 hebben input geleverd voor het protocol voor fase 2, welke staat beschreven in hoofdstuk 4. Tot slot volgt in hoofdstuk 5 de conclusie van fase 1 en de planning voor fase 2. In de hoofdstukken 2, 3 en 4 van dit rapport worden de verschillende onderzoeksvragen van fase 1 beantwoord. In de tekst wordt verwezen naar de betreffende onderzoeksvraag, welke zijn terug te vinden in bijlage 2.

2. Programmatheorie Doortrappen

In dit hoofdstuk wordt een programmatheorie voor het programma Doortrappen beschreven. Een programmatheorie bestaat uit veronderstellingen over hoe en waarom het programma zou moeten leiden tot de beoogde effecten. Het opstellen van een programmatheorie geeft inzicht in de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan wat de werkzame elementen of interventies (kunnen) zijn in het bereiken van de beoogde doelstellingen van een programma.

Een programmatheorie ontstaat vaak op basis van een combinatie van ervaringen in de praktijk (wat werkte elders al goed) en kennis uit (wetenschappelijk) onderzoek. In het geval van Doortrappen is het programma op basis van gedragsinzichten (opgehaald bij gedragsexperts) en in samenspraak met de doelgroep ontwikkeld en is vervolgens door het Mulier Instituut een programmatheorie vastgesteld. Door deze theorie te gebruiken in het proces van monitoring en evaluatie is bijsturing van het programma al mogelijk. Elementen die nog niet in het Doortrappen programma zitten komen met deze werkwijze aan het licht. In het geval van Doortrappen is een programmatheorie tevens nuttig omdat het input geeft voor het bepalen van de meetbare indicatoren voor de monitoring en evaluatie van het programma.

Voor het opstellen van de programmatheorie van Doortrappen is gebruik gemaakt van documentatie die is aangeleverd door het programmabureau, landelijke gegevens over fietsongevallen en wetenschappelijke literatuur over gedragsveranderings-modellen. Om meer inzicht te krijgen in de doelen en beoogde effecten van het programma en de huidige en beoogde inspanningen, zijn interviews gehouden met betrokken partijen en experts. We hebben gesproken met twee kwartiermakers van het programma Doortrappen (ROV Oost-Nederland en vervoerregio Amsterdam), drie leden van het programmabureau, een service designer (adviesbureau Ideate), een expert op het gebied van verkeersveiligheid (SWOV) en een onderzoeker op het gebied van valpreventie bij ouderen (Hogeschool Utrecht). Aan de hand van de literatuur en de informatie die uit de interviews naar voren is gekomen, hebben we de programmatheorie van Doortrappen opgesteld (onderzoeksvraag 1, bijlage 2). We beschrijven de probleemsituatie, de opzet en beoogde uitvoering van het programma Doortrappen en de theoretische onderbouwing.

2.1 Probleemsituatie en oorzaken

Het fietsgebruik is in de laatste jaren met name bij 50-plussers gestegen. Dit komt door een toename van het aantal ouderen in de Nederlandse bevolking, maar ook doordat ouderen meer fietsen. Het fietsgebruik per persoon per jaar is onder ouderen (50+) gestegen van 660 km in 2000-2002 tot 795 km in 2015-2017 (CBS, 2019). Het aantal ouderen dat jaarlijks ernstig letsel oploopt als gevolg van een fietsongeval is hoog en is de afgelopen jaren toegenomen. De jaarlijkse 'monitor verkeersveiligheid' van het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) laat zien dat het aantal ernstige verkeersgewonden onder fietsers boven de 50 jaar sinds 2000 constant gestegen is van ca. 3.000 ernstig gewonden in 2001 tot ruim 8.000 in 2016 (Weiermars, 2018). Deze groei in absolute aantallen is deels te verklaren door het grotere aantal fietskilometers onder ouderen, maar als het aantal ongevallen wordt bekeken per gefietste kilometer, dan is ook een gestage toename van het risico op ongevallen te zien. Hoewel ouderen dus een verhoogd risico lopen, zijn er grote verschillen te zien tussen de leeftijdsgroepen. Het aantal ernstig gewonde fietsers per fietskilometer lag in 2015-2017 onder 80-plussers gemiddeld 6 keer zo hoog als bij de groep 50-59-jarigen (VeiligheidNL, 2016). Dit verschil in risico tussen leeftijdsgroepen is de afgelopen 15 jaar redelijk stabiel gebleven. Naast het hogere risico op fietsongevallen hebben ouderen (vooral personen in de leeftijdsgroep 75+) een relatief grote kans op overlijden of ernstig letsel door een fietsongeval.

Als we kijken naar de oorzaak van fietsongevallen bij ouderen is te zien dat het bij de 50+ groep in 85 procent van de gevallen gaat om enkelvoudige ongevallen, waarbij geen andere weggebruiker is betrokken (Weiermars, 2018). Bijna de helft van alle fietsslachtoffers (44%) wijt het ongeval aan eigen gedrag

(VeiligheidNL, 2016). Hierbij worden vaak redenen genoemd als het maken van een stuurfout of niet goed opletten. Als gekeken wordt naar het ontstaan van enkelvoudige ongevallen, is een val, veroorzaakt door het verliezen van het evenwicht tijdens het fietsen of op- en afstappen, een veel genoemde oorzaak (48%). Evenwichts- en coördinatieproblemen vergroten de kans op een enkelvoudig fietsongeval (VeiligheidNL, 2016). Zowel het evenwicht als de coördinatie nemen af als mensen ouder worden en kunnen daardoor bijdragen aan het relatief hoge risico op ongevallen bij ouderen (Osoba, 2019).

Naast ongevallen die worden veroorzaakt door het eigen gedrag, wordt een deel van de eenzijdige ongevallen onder ouderen veroorzaakt door externe factoren (slechte verlichting, kapot wegdek, etc.). Het programma Doortrappen richt zich echter niet op het aanpassen van omgevingsfactoren en speelt uitsluitend in op de bewustwording, attitude en het gedrag van de oudere fietser zelf.

2.2 Doelstelling en veranderbare determinanten

Het programma Doortrappen is ontwikkeld met als hoogst haalbare doel om de ongevals cijfers (zowel doden als gewonden) onder oudere fietsers omlaag te krijgen. Hoewel Doortrappen aandacht besteedt aan risicofactoren zoals verminderde balans en coördinatie, speelt het voornamelijk in op bewustwording en gedragsverandering bij de oudere fietser om zo het risico op ongevallen te verlagen.

Om dit risico te verlagen zijn verschillende subdoelen gesteld. Met Doortrappen willen de ontwikkelaars van het programma ouderen bewust maken van het aspect fietsveiligheid door het onderwerp bespreekbaar te maken op de plekken waar ouderen al zijn (subdoel 1, bewustwording). Vervolgens wordt de oudere fietser aangezet tot verandering van het gedrag (het doen van aanpassingen aan de fiets of het fietsgedrag), om zo de fietsveiligheid te verhogen (subdoel 2, gedragsverandering).

Om de oudere fietser te bereiken en bewustwording over fietsveiligheid en verandering van gedrag te bewerkstelligen, kan het programma inspelen op verschillende determinanten. Deze determinanten (zie tabel 2.1) stonden niet expliciet beschreven in de oorspronkelijke programmaopzet, maar kwamen naar voren uit de huidige programmabeschrijving van Doortrappen en de interviews met experts.

Tabel 2.1 Veranderbare determinanten waar Doortrappen op kan inspelen

	Determinant	Doel
Bewustwording	Kennis	Doortrappen vergroot de kennis over fietsveiligheid
	Risicoperceptie	Doortrappen maakt de oudere fietser bewust van de mogelijke risico's van fietsongevallen
Gedragsverandering	Attitude	Doortrappen creëert bij ouderen een positieve houding ten aanzien van fietsveiligheid
	Sociale invloed	Doortrappen speelt in op de sociale omgeving van de oudere fietser, wat bijdraagt aan de motivatie om het gedrag te veranderen
	Eigen effectiviteit	Doortrappen geeft de oudere fietser vertrouwen dat de fietser zelf stappen kan ondernemen om veiliger te fietsen
	Intentie	Doortrappen vergroot de intentie bij de oudere fietser om het gedrag aan te passen
	Potentiële barrières	Doortrappen speelt in op barrières die gedragsverandering kunnen tegenhouden
	Behoud van gedragsverandering	Doortrappen stimuleert de oudere fietser om het aangepaste gedrag te behouden en voorkomt dat de fietser terugvalt in oude gewoontes.

2.3 De Doortrappenaanpak

In paragraaf 2.2 staan de determinanten beschreven waar Doortrappen op kan inspelen. Om te kijken op welke manieren dit gebeurt, worden eerst de belangrijkste inhoudelijke onderdelen van het programma kort beschreven.

Klantreis

Het programma Doortrappen heeft als doel de oudere fietser van 'onbewust over zijn/haar fietsgedrag' te ontwikkelen tot een 'ambassadeur voor fietsveiligheid' (Ideate, 2017).

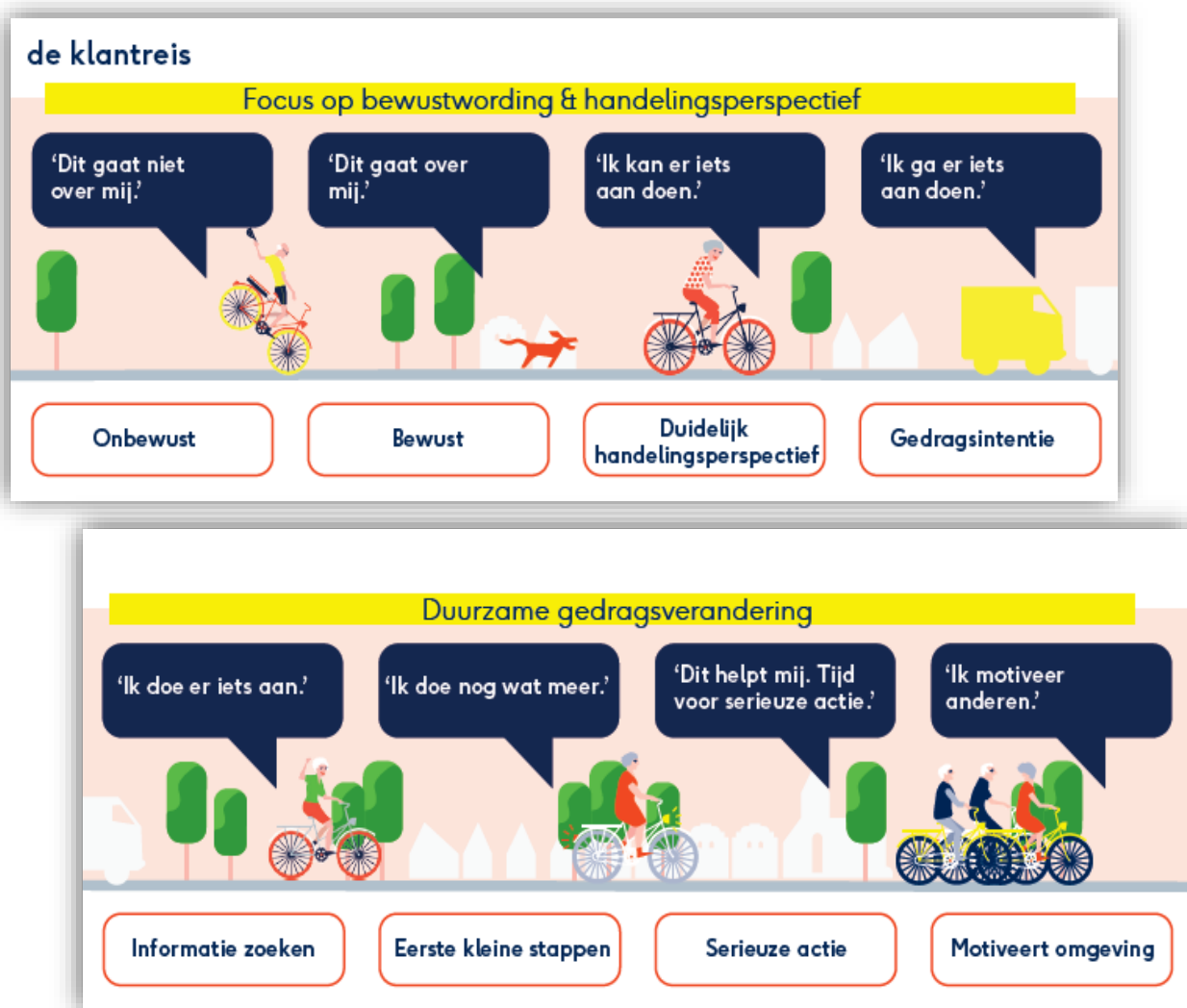
Om dit te illustreren is een 'klantreis' ontwikkeld die dit proces in acht stappen visualiseert (figuur 2.1):

- Stap 1 t/m 4: focus op bewustwording & handelingsperspectief,
- Stap 5 t/m 8: focus op duurzame gedragsverandering.

Om van stap 1 naar stap 8 te komen is een aantal ontwikkelingen te onderscheiden waardoor het beoogde effect bereikt moet worden:

1. Van onbewust naar bewust;
2. Van bewust naar zicht op een duidelijk handelingsperspectief;
3. Van een handelingsperspectief naar een gedragsintentie;
4. Van een gedragsintentie naar informatie zoeken;
5. Van informatie zoeken naar eerste kleine stappen;
6. Van kleine stappen naar serieuze actie;
7. Van actie naar het motiveren van de omgeving (ambassadeur zijn).

Figuur 2.1. De klantreis van Doortrappen

Bron: Ideate, 2017.

Uitgangspunten

In 2017 is in 4 gemeenten een Doortrappen-pilot uitgevoerd. Uit dit pilot-onderzoek zijn diverse lessen getrokken hebben, naast het aanscherpen van het concept en het vaststellen van de naam en huisstijl, geleid tot de vijf uitgangspunten van Doortrappen (Ideate, 2018). Deze uitgangspunten vormen de basisprincipes van Doortrappen:

1. Herkenbaarheid en herhaling;
2. van- en door ons;
3. verbind fietsveiligheid en bewegen;
4. werk samen met lokale partners;
5. van onbewust naar ambassadeur.

2.4 Onderbouwing van de Doortrappenaanpak

Onderbouwing programmaopzet

Om tot het uiteindelijke doel van Doortrappen te komen (minder fietsongevallen onder ouderen) moet een aantal stappen worden doorlopen. Allereerst is het nodig om bewustzijn te creëren bij de doelgroep (subdoel 1). Vervolgens zou deze toename in het bewustzijn moeten bijdragen aan het veranderen van het gedrag (subdoel 2). Een laatste stap is dat het veranderde gedrag moet leiden tot minder fietsongevallen (einddoel, zie figuur 2.2).

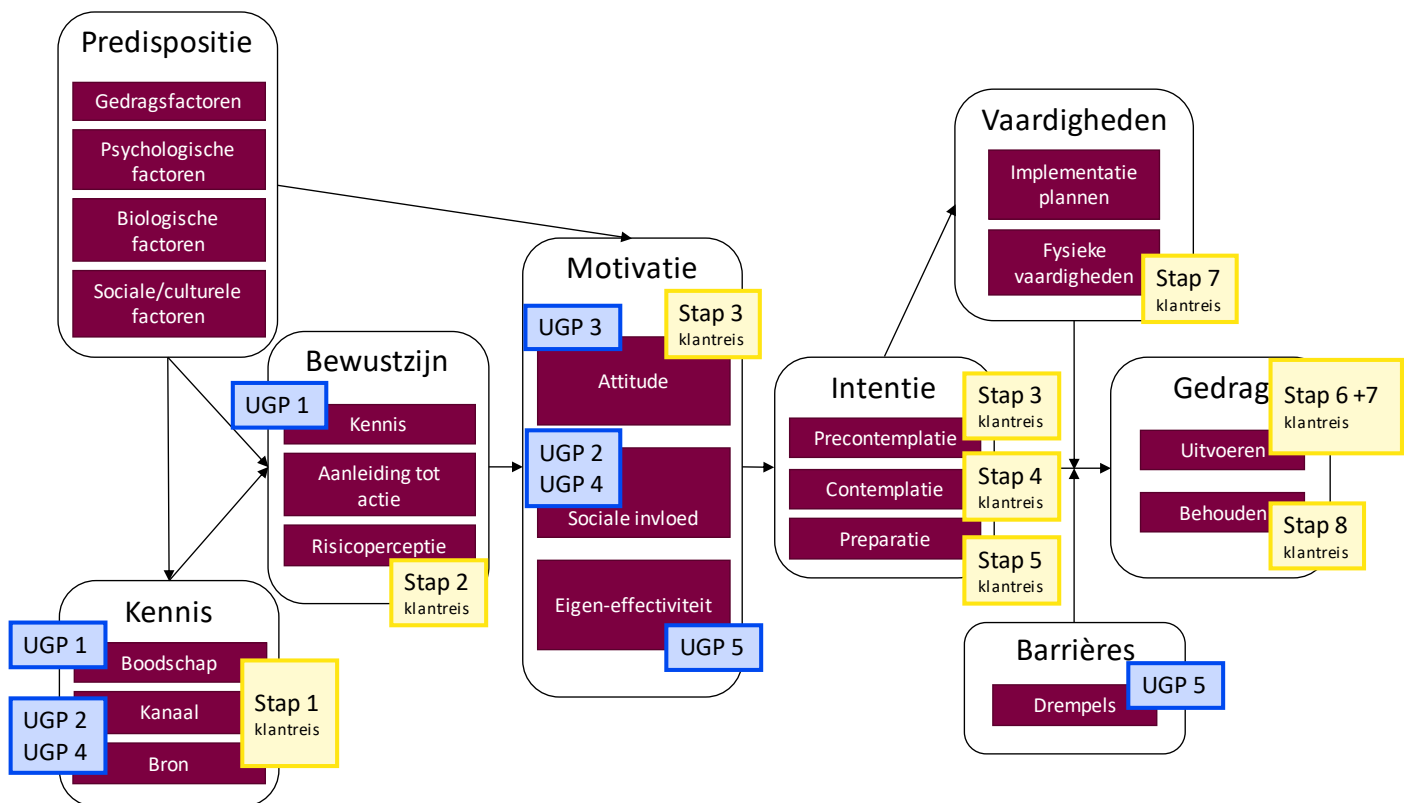
Figuur 2.2 Beoogde stappen om einddoel te bereiken

Gedragsverandering is een complex proces en is afhankelijk van vele factoren. Dit proces kan inzichtelijk worden gemaakt door middel van een theoretisch model. Het *integrated change model* (i-change model, de Vries, 2003) is een uitgebreidere versie van het bekendere ASE model (Attitude, Sociale invloed en Eigen effectiviteit model, de Vries, 1998) en kan gebruikt worden om de verschillende factoren van gedragsverandering in kaart te brengen.

De theoretische werking van het programma Doortrappen is gebaseerd op de klantreis en de vijf uitgangspunten, welke staan beschreven in paragraaf 2.3. Deze aspecten van het programma kunnen binnen het I-change model worden geplaatst om te bepalen op welke factoren deze stappen inspelen en/of welke factoren onbelicht blijven. In figuur 2.3 is te zien dat de stappen van de klantreis (gele kaders) allemaal terugkomen in de verschillende fasen van het gedragsveranderingsmodel. De stappen zijn in de juiste volgorde beschreven en worden bij een aantal onderdelen van het model aangevuld door de uitgangspunten (UGP, zie blauwe kaders).

Figuur 2.3. 'Integrated change model' met stappen van de Doortrappen klantreis en uitgangspunten

Bron: De Vries, 2003. Aangepast door: Mulier Instituut.

Onderbouwing programma uitvoering

De stappen van de klantreis en uitgangspunten komen duidelijk naar voren in het i-change model, waardoor het theoretisch aannemelijk is dat het doorlopen van deze stappen gepaard gaat met de beoogde bewustwording en gedragsverandering. Bij dit model wordt echter wel de aanname gedaan dat gedrag te beïnvloeden is en dat gedrag rationeel tot stand komt. Omdat niet altijd duidelijk is of deze aanname terecht is (en gedrag mogelijk ook onbewust kan plaatsvinden) kan een discrepantie ontstaan tussen de theorie en de praktijk.

Om de stappen van bewustwording en gedragsverandering te doorlopen is een set aan interventies en communicatiemiddelen ontwikkeld. Deze zijn divers van aard en spelen in op verschillende stappen van de klantreis (zie rapport Mobycon in bijlage 3).

Om de doelgroep de stappen van de klantreis te laten doorlopen, kan (door middel van de verschillende interventies) worden ingespeeld op de eerder beschreven determinanten. In tabel 2.2 staan deze determinanten nogmaals beschreven en is per determinant aangegeven met welke interventie en methodiek hierop wordt ingespeeld.

In de tabel is te zien dat met de (in november 2019) beschikbare interventies (nog) niet op alle determinanten wordt ingespeeld. De bestaande interventies kunnen met name worden ingezet om bewustwording en motivatie (d.m.v. sociale invloed en eigen effectiviteit) te creëren. De focus op deze determinanten lijkt terecht omdat de doelgroep van Doortrappen de 'onbewuste oudere fietser' is. De stap naar het ontwikkelen van een intentie om het gedrag werkelijk aan te passen en te behouden lijkt nog onderbelicht.

Tabel 2.2 Veranderbare determinanten met beoogde Doortrappen interventies

	Beoogde determinant	Interventies	Methodiek	
Bewustwording	Kennis	- Folders/posters	Kennisoverdracht, stimuleren actieve informatieverwerking	
		- Doortrappen.nl (tips, filmpjes)		
		- Gesprekskaarten		
		- Interventiepakket rijwielhandelaar		
	Risicoperceptie	- Folder	Risico informatie	
		- Gesprekskaarten		
- Fiets check				
Gedragverandering	Attitude	- Folder	Overredende communicatie	
		- Gesprekskaarten		
		- Fietstraining		
	Sociale invloed	- Gesprekskaarten	Sociaal vergelijken	
		- Promotie bij fietstochten of ander evenementen		
		- Berichtgeving in lokale krant/website (ervaringen lokale deelnemers)		
	Eigen effectiviteit	- Fietstraining	Begeleid leren, demonstratie	
		- Fietsschool		
		Intentie		
		Potentiële barrières		
	Behoud van gedragsverandering			

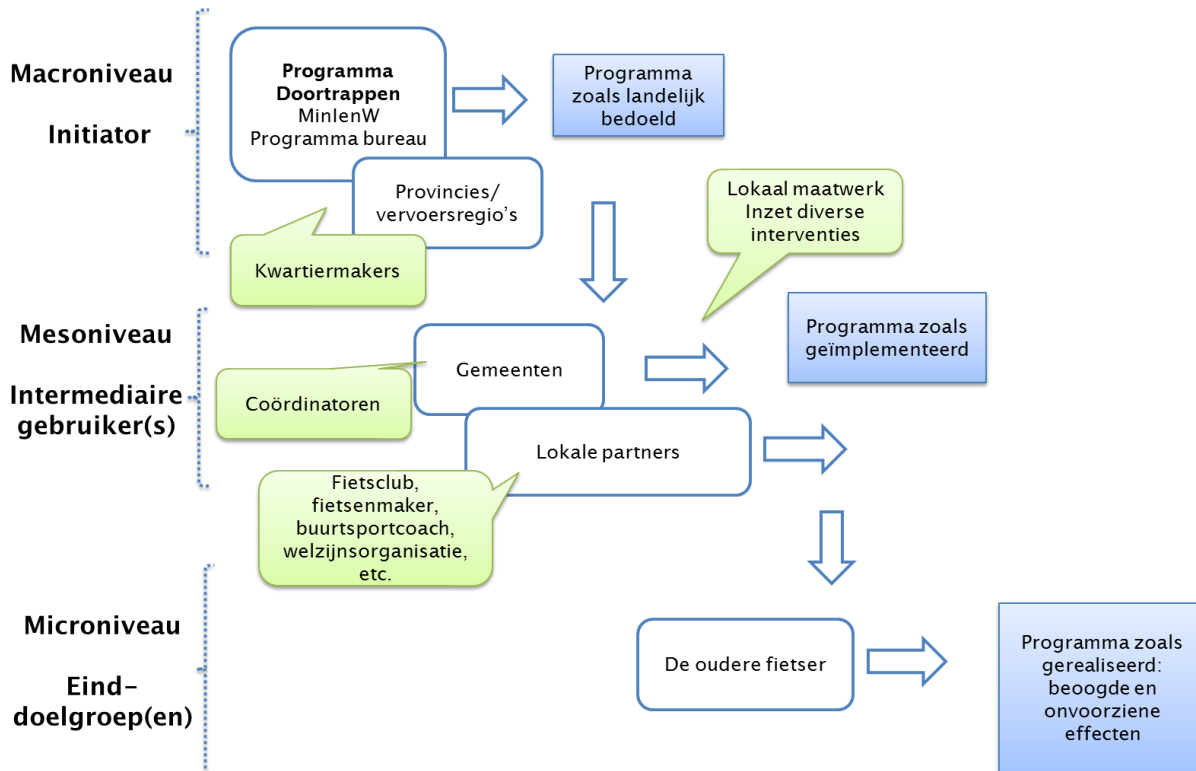
Wanneer verandering in gedrag is bereikt en de doelgroep het fietsgedrag heeft aangepast, komt de laatst beoogde stap in zicht. Het veranderde gedrag zou moeten leiden tot minder fietsongevallen onder ouderen (einddoel). Eerder onderzoek heeft aangetoond dat het effect van verkeerseducatie (d.w.z. elke vorm van formeel of informeel onderwijs dat zich richt op het aanleren en verbeteren van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn voor een veilige verkeersdeelname) op ongevalsrisico moeilijk is aan te tonen (SWOV, 2017). Dit komt doordat ongevallen relatief weinig voorkomen en de ‘experimentele groep’ te beperkt is om een meetbaar effect teweeg te brengen. Onderzoekers kiezen daarom vaak voor procesmaten en gedragsmaten als uitkomstmaat voor de effectiviteit van een programma. Een voorbeeld hiervan zijn de lokale evaluaties van de opbrengsten van de JOGG-aanpak. In deze evaluaties worden met name resultaten gerapporteerd op procesniveau (zoals samenwerking en draagvlak) en prestatieniveau (zoals georganiseerde beweegactiviteiten). Resultaten op effecten (zoals verandering in BMI) worden in mindere mate gerapporteerd (Collard, 2018).

2.5 Implementatie

Bij de implementatie en uitvoering van Doortrappen zijn diverse stakeholders en doelgroepen betrokken op macro-, meso- en microniveau. In figuur 2.4 is te zien hoe deze verschillende niveaus op elkaar

doorwerken. Het macroniveau is het niveau van de implementatiestrategie, in dit geval het ministerie van I&W en het landelijke programmabureau die via kwartiermakers in provincies en vervoerregio's gemeenten motiveren gebruik te maken van Doortrappen. Het mesoniveau is het niveau waarop intermediaire gebruikers, de gemeenten, de interventie adopteren en vervolgens uitvoeren. Gemeenten werken daarbij samen met diverse lokale partners. Het programma zoals op lokaal niveau wordt uitgevoerd, werkt vervolgens door op de einddoelgroep, in dit geval de oudere fietser.

Figuur 2.4 Implementatieniveaus en betrokkenen programma Doortrappen

Bron: figuur afgeleid van het Cascademodel van Paulussen (1994). Bewerkt door: Mulier Instituut.

2.6 Conclusie

Het programma Doortrappen heeft als hoogst haalbare doel de ongevals cijfers (zowel doden als gewonden) onder oudere fietsers omlaag te krijgen. Het programma richt zich hiervoor op de bewustwording en het gedrag van de oudere fietser. Risicofactoren met betrekking tot omgevingsfactoren komen niet aan de orde. De programmatheorie is, na de ontwikkeling van het programma, door het Mulier Instituut opgesteld. Het is theoretisch goed onderbouwd dat het doorlopen van de stappen van de klantreis gepaard gaat met de beoogde bewustwording en gedragsverandering. Om de stappen van deze klantreis te doorlopen zijn interventies ontwikkeld. De bestaande interventies spelen voornamelijk in op de verschillende determinanten die leiden tot bewustwording en motivatie. Voor de laatste stap naar gedragsverandering en het behoud daarvan zijn (nog) weinig of geen interventies voorhanden. Deze fase van de klantreis zou aandacht moeten krijgen bij het ontwikkelen van nieuwe interventies. Een effect op het uiteindelijke doel (minder fietsongevallen) is op basis van bestaande literatuur niet goed te onderbouwen. Dit komt door de relatief lage incidentie van ongevallen, waardoor een effect van een interventieprogramma op het aantal ongevallen op korte termijn moeilijk is aan te tonen. Het is echter wel aannemelijk dat (blijvende) gedragsveranderingen op langere termijn een effect hebben. Het heeft daardoor de voorkeur op korte termijn de effectiviteit te evalueren op gedragsmaten, zoals aanpassingen van het fietsgedrag, in plaats van ongeval cijfers.

3. Bereik en inspanningen

In dit hoofdstuk worden de resultaten van een vragenlijst onder gemeentelijke coördinatoren beschreven. Deze vragenlijst had als doel om inzicht te krijgen in het bereik van de einddoelgroep en de inspanningen en activiteiten bij de uitvoering van het programma door de gemeentelijke coördinatoren (mesoniveau). Hiervoor zijn alle coördinatoren van deelnemende gemeenten uitgenodigd om een online vragenlijst in te vullen (onderzoeksvragen 3 en 4, bijlage 2). De vragenlijst is opgesteld op basis van de input uit programmatheorie en de interviews met betrokkenen en experts. De gemeentelijke coördinatoren werd gevraagd naar doelstellingen, activiteiten die gedaan zijn of worden, aantal en soort lokale partners, bereiken van de doelgroep, de tevredenheid over de ondersteuning, hoe het programma wordt uitgevoerd en belemmerende en bevorderende factoren daarbij. Ook was ruimte om aan te geven waar nog kansen en behoeften liggen.

Met behulp van het programmabureau en kwartiermakers is een lijst opgesteld van 40 gemeentelijke coördinatoren. Deze gemeenten zijn bezig met de uitvoering van Doortrappen of zitten in de opstartfase. Van de veertig respondenten hebben vijf aangegeven de vragenlijst niet in te willen/kunnen vullen omdat zij nog niet waren begonnen of niet de juiste contactpersoon waren. Van de 35 overige respondenten hebben 18 de vragenlijst (deels) ingevuld.

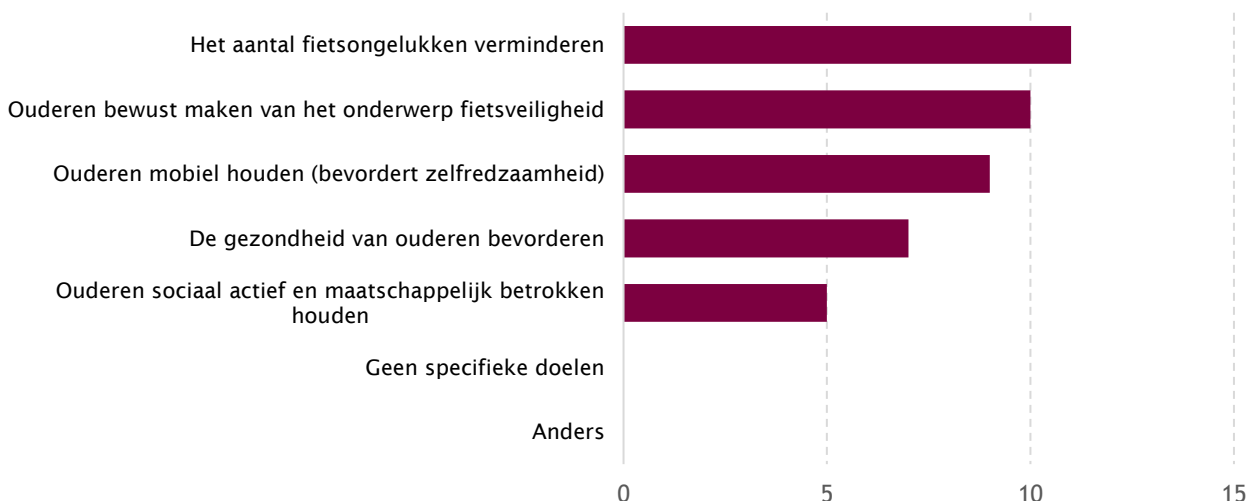
In dit rapport wordt een selectie van de resultaten van de vragenlijst weergegeven en toegelicht. De tabellen met de volledige resultaten zijn te vinden in bijlage 4.

3.1 Resultaten

Doelen en activiteiten

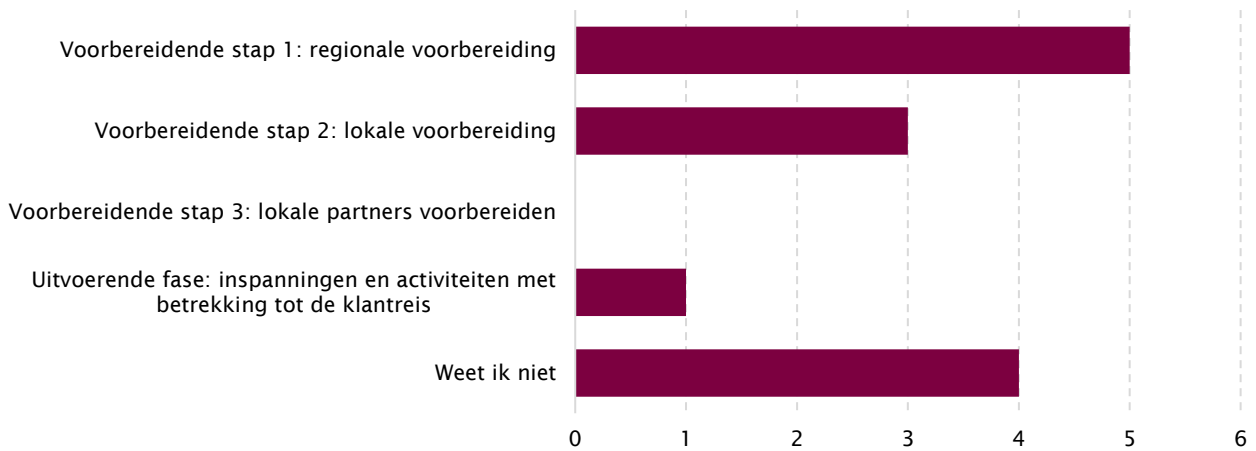
Op de vraag ‘Welke doelen streeft uw gemeente na met het programma Doortrappen?’ geeft de meerderheid aan het aantal fietsongelukken te willen verminderen. Ook ouderen bewust maken van het onderwerp fietsveiligheid wordt vaak genoemd.

Figuur 3.1 Doelen die gemeenten nastreven met Doortrappen (in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk, n=18)

Om een beeld te krijgen van de activiteiten die worden uitgevoerd, werd gevraagd in welke fase van het programma de gemeente zat. Vijf gemeenten blijken nog in de voorbereidende stap 1 te zitten, voor vier coördinatoren was dit niet duidelijk. Slechts een gemeente zat in de uitvoerende fase (figuur 3.2).

Figuur 3.2 Fasen waarin deelnemende gemeenten zitten (in aantallen, n=13)

Lokale partners

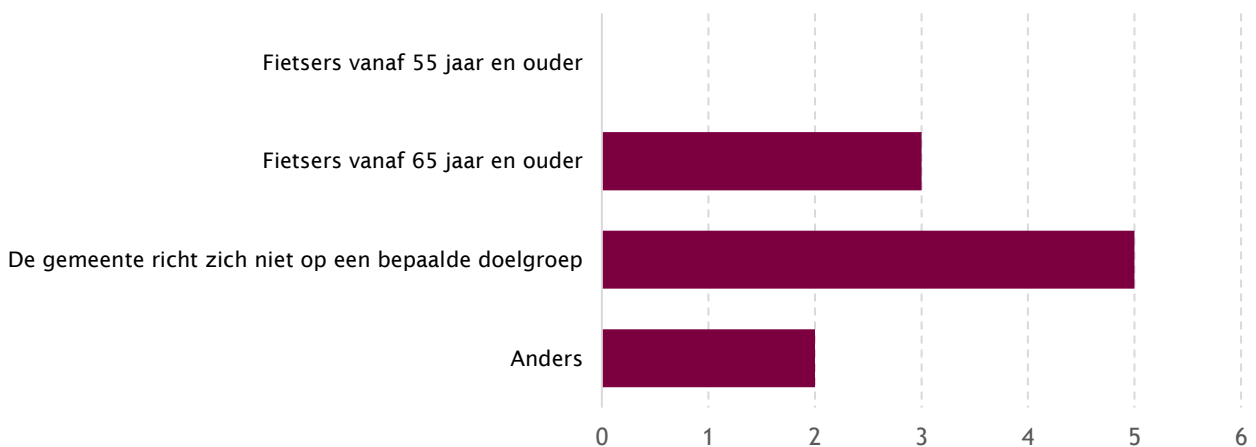
Een aantal gemeenten heeft samenwerkingen opgezet met lokale partners. Deze gemeenten benoemen samenwerkingen met een beweegcoach/buurtsportcoach, sportclubs, fietsersbond, ergo- en fysiotherapeuten, buurthuizen, fietsenmaker en VVN. Naast de meerkeuze antwoordmogelijkheden werden ook een sportmakelaar, Friendship Sportcentre, een fietsdocent, welzijnsmedewerkers, ouderen adviseurs en een ouderen adviesraad genoemd.

Naast samenwerking met lokale partners geven vier gemeenten aan ook samen te werken met andere programma's. Programma's die daarbij worden genoemd zijn het fietsbeleidsplan, Programma Fiets/verkeerseducatie, aanpak valpreventie, sport, jeugd, zorg en welzijn (borging in gezondheidsplan versus mobiliteit).

Bereiken van de doelgroep

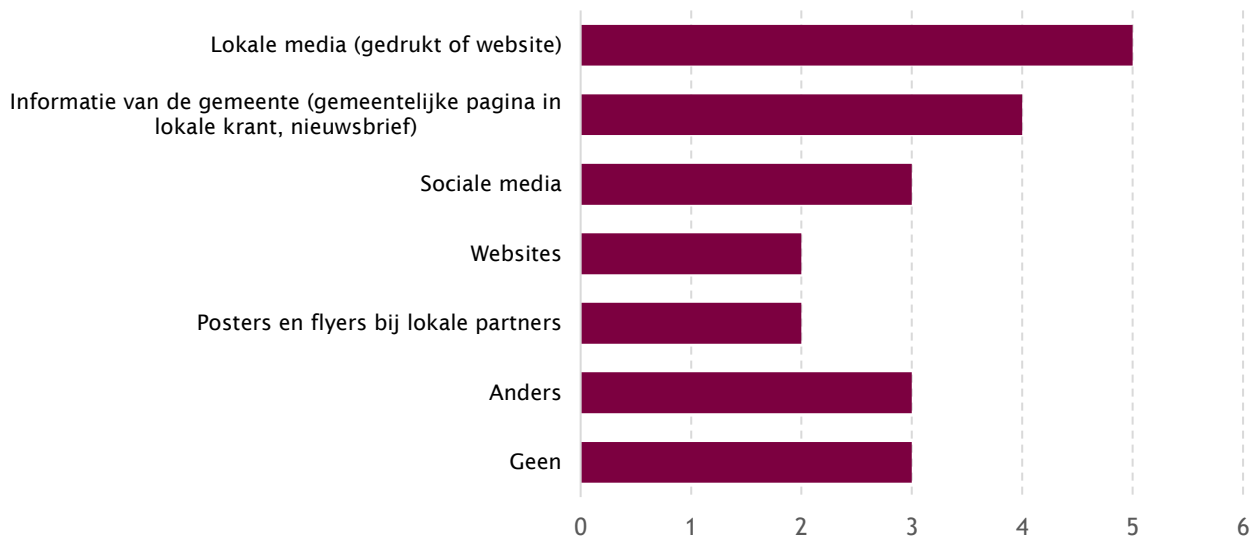
De gemeenten werd gevraagd op welke doelgroep zij zich richten met betrekking tot leeftijd. De meeste gemeenten gaven aan zich niet op een specifieke leeftijd te richten. Twee gemeenten kozen 'anders' en gaven aan dat de doelgroep nog nader bepaald moet worden (figuur 3.3).

Figuur 3.3 Doelgroepen waar Doortrappen gemeenten zich op richten (in aantallen, n=10)

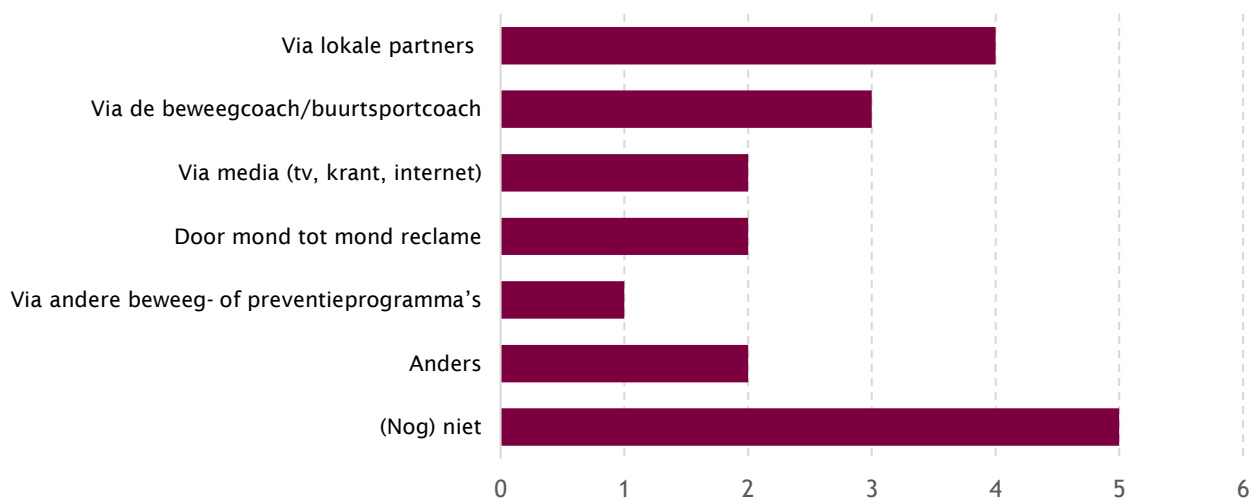
Figuur 3.4 laat zien dat verschillende communicatiemiddelen worden gebruikt om de doelgroep te bereiken. Zowel digitale als papieren media worden gebruikt. Naast de voorgestelde opties werd ook gebruik gemaakt van een artikel in het tijdschrift Volkstuin en het sturen van een brief aan ouderen.

Figuur 3.4 Communicatiemiddelen die worden gebruikt door Doortrappen gemeenten (in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk, n=10)

Naast het gebruik van verschillende communicatiekanalen wordt de doelgroep met name bereikt via lokale partners of de beweging- of buurtsportcoach. Daarnaast werden door gemeenten ook de aanpak valpreventie, voorlichting in bibliotheek, stadsdorpen, huizen van de wijk en beurzen genoemd (figuur 3.5).

Figuur 3.5 Manieren waarop de doelgroep van Doortrappen wordt bereikt (in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk, n=10)

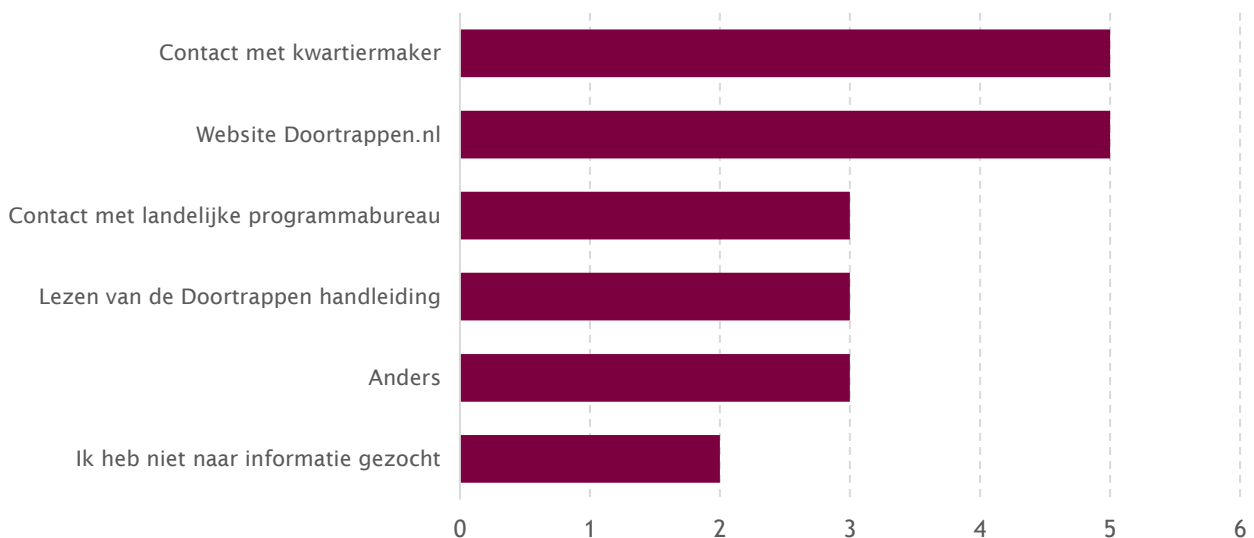
Uitvoering

De gemeenten werd gevraagd wat bevorderende en/of belemmerende factoren waren bij de uitvoering van Doortrappen. Als bevorderende factoren kwamen het aanstellen van een communicatieadviseur, de ondersteuning vanuit het programmabureau en de kwartiermaker van de provincie, de financiële ondersteuning vanuit een Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid (ROV) en het gebruik van de DoortrappenRadar naar voren. Belemmerende factoren waren moeite met het bereiken van de doelgroep, onduidelijkheid over taken/functiebeschrijving van de coördinator, beperkt budget, te weinig tijd en geen beleidsurgentie in de gemeente.

Op de vraag ‘Wat heeft u nodig om het programma Doortrappen nog beter uit te voeren in uw gemeente?’ werd door de meeste gemeenten niets ingevuld (12/18), of werd aangegeven dat dit nog in kaart moet worden gebracht of dat het nog niet duidelijk is (5/18). Een gemeente gaf aan een goede samenwerking met de gebiedsregisseur belangrijk is voor een betere uitvoering.

De meerderheid van de gemeentelijke coördinatoren gaf aan naar informatie te hebben gezocht over de uitvoering van Doortrappen. Hierbij werd met name gebruik gemaakt van de kwartiermaker en de website Doortrappen.nl (figuur 3.6). Daarnaast werden ook informatiemomenten op congressen/kennisdagen, korte bijeenkomst bij het kennisplatform CROW en contact met de provincie genoemd.

Figuur 3.6 Manieren waarop naar informatie wordt gezocht over uitvoer van Doortrappen (in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk, n=13)

Over de ondersteuning waren alle gemeentelijke coördinatoren (zeer) tevreden. Zowel de ondersteuning vanuit het landelijk programmabureau als vanuit de kwartiermaker van de provincie werden positief beoordeeld.

De meeste gemeentelijke coördinatoren waren bij de gemeente werkzaam, in de sectoren vervoer en verkeer (8 van de 10) en sport en bewegen (1 van de 10). Bij een gemeente was de coördinator niet werkzaam bij de gemeente, maar bij Team Sportservice.

3.2 Conclusie

De respons op de vragenlijst is redelijk te noemen (18/35). Op basis van de resultaten blijkt dat de meerderheid van de gemeenten (ten tijde van het uitzetten van de vragenlijst in oktober 2019) nog in de voorbereidende fase zit en hierdoor de doelgroep nog niet heeft bereikt. Het onderscheid tussen de

verschillende voorbereidende stappen (zoals beschreven in de Doortrappen handleiding) is voor de coördinatoren echter onvoldoende duidelijk. De coördinatoren benoemen wel meerdere en zeer diverse samenwerkingen met lokale partners en maken gebruik van alle genoemde communicatiemiddelen. Over de ondersteuning vanuit het landelijk programmabureau en de kwartiermaker van de provincie zijn de gemeenten (zeer) positief. Over bevorderende of belemmerende factoren bij de uitvoering kunnen de meeste coördinatoren nog niets zeggen omdat ze nog niet in de uitvoerende fase zitten.

4. Onderzoeksprotocol fase 2

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek in fase 1 zijn de belangrijkste meetbare indicatoren voor fase 2 opgesteld (onderzoeksvraag 5, bijlage 2). Deze indicatoren zijn ingedeeld aan de hand van het RE-AIM model (RE-AIM staat voor Reach, Effectiveness, Adoption, Implementation en Maintenance, Glasgow 1999). Bij het gebruik van dit model wordt niet alleen naar de primaire uitkomst gekeken (effectiviteit van het programma), maar ook naar het bereik van de doelgroep (*reach*), hoe het programma door professionals wordt geadopteerd (*adoption*), of het programma wordt geïmplementeerd zoals bedoeld (*implementation*) en of het programma wordt geborgd (*maintenance*). Om deze indicatoren te monitoren zal in fase 2 gebruikt worden gemaakt van zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethoden, waarbij onderscheid wordt gemaakt in macro-, meso- en microniveau. Deze aanpak resulteert in twee parallel lopende onderdelen: de monitoring en de actie ondersteunende evaluatie (onderzoeksvraag 6, bijlage 2). Tabel 4.1 geeft een overzicht van de verschillende instrumenten die gebruikt gaan worden bij de monitor en de actie ondersteunende evaluatie. De indicatoren die per instrument worden gebruikt staan beschreven in tekstvakken in de betreffende paragrafen.

Tabel 4.1 Meetinstrumenten monitor en de actie ondersteunende evaluatie, per organisatieniveau

	Monitor	Actie ondersteunende evaluatie binnen case-gemeenten (n=4)
Macroniveau <i>Landelijk programmabureau, kwartiermakers</i>	- Jaarlijkse vragenlijsten kwartiermakers (2020 en 2021)	-
Mesoniveau <i>Gemeentelijke coördinatoren, lokale partners</i>	- Jaarlijkse vragenlijsten gemeentelijke coördinatoren (2020 en 2021)	- Jaarlijkse Interviews gemeentelijke coördinatoren (2020 en 2021) - Jaarlijkse focusgroepen lokale partners (2020 en 2021) - Eenmalige werksessie gemeentelijke coördinator en lokale partners samen
Microniveau <i>Eindgebruiker/ de oudere fietser</i>	- Interviews eindgebruikers (n=30) - Analyse risicofactoren fietsongevallen	

4.1 Monitoring

Online vragenlijst kwartiermakers en gemeentelijke coördinatoren (macro- en mesoniveau)

Om het bereik en de inspanningen op provincie- en gemeenteniveau te bepalen en inzicht te krijgen in de mate van adoptie en borging en de waardering en beleving van het programma worden de kwartiermakers en gemeentelijke coördinatoren jaarlijks (Q3 2020 en Q3 2021) uitgenodigd om een online vragenlijst in te vullen. Hierbij wordt de vragenlijst gebruikt die is opgesteld in fase 1 en waarmee in Q4 2019 de inspanningen en activiteiten bij de uitvoering van het programma door de gemeentelijke coördinatoren

(mesoniveau) in kaart zijn gebracht. Voor het gebruik van deze vragenlijst bij kwartiermakers (macroniveau) wordt de vragenlijst aangepast en wordt een selectie gemaakt van de vragen die van toepassing zijn voor deze doelgroep.

Met deze vragenlijsten brengen we in kaart wat het bereik van het programma bij de einddoelgroep is, hoe gemeenten het programma adopteren en lokaal samen met partners implementeren (inspanningen, ingezette activiteiten en interventies) en hoe het programma wordt geborgd. Daarbij wordt ook specifiek gekeken welke interventies in welke fase van de klantreis worden ingezet. Daarnaast worden de waardering en beleving van het programma en de ondersteuning opgehaald en wordt gevraagd naar belemmerende en bevorderende factoren voor de uitvoer van het programma (zie tekstvakken voor de indicatoren).

Tekstvak 1: Indicatoren | Jaarlijkse vragenlijsten kwartiermakers (macro)

Bereik <ul style="list-style-type: none">Aantal betrokken provinciesAantal gemeenten/regio's die meedoen (landkaart)Zichtbaarheid Doortrappen in media (nationaal, regionaal, lokaal)Aantal regionale bijeenkomsten voor coördinatoren (georganiseerd door provincie/KM)
Adoptie <ul style="list-style-type: none">Aantal en type landelijke partnersAantal bijeenkomsten om Doortrappen bekend te maken bij gemeentenUitvoering van Doortrappen regionaal (gemeente/inhuur/regionaal verband?)Bekendheid en begrijpen van Doortrappen door kwartiermakers en vervoerregio's
Implementatie <ul style="list-style-type: none">Hoeveelheid subsidie die wordt aangevraagd of beschikbaar is voor Doortrappen
Borging <ul style="list-style-type: none">Beschrijven van Doortrappen in een provinciaal beleidsplan

Tekstvak 2: Indicatoren | Jaarlijkse vragenlijsten gemeentelijke coördinatoren (meso)

Bereik <ul style="list-style-type: none">Aantal communicatiemiddelen/kanalenAantal activiteiten in gemeenteAantal lokale partnersAantal deelnemers per interventieAantal ouderen dat wordt bereikt
Adoptie <ul style="list-style-type: none">Type lokale partners/organisaties die betrokken zijnMate van samenwerking tussen verkeer en andere domeinen binnen de gemeenteKwaliteit/intensiteit samenwerking met lokale partners
Implementatie <ul style="list-style-type: none">Duur van het opstarten van Doortrappen in de gemeenteUitvoering van Doortrappen lokaal (gemeente/inhuur/regionaal verband?)

- Bekendheid binnen de gemeente met het pakket aan interventies
- Tevredenheid over informatievoorziening en ondersteuning
- Inzet van interventies/activiteiten (welke, hoeveel)
- Hoeveelheid subsidie die wordt aangevraagd of beschikbaar is voor Doortrappen
- Betrokkenheid communicatieadviseur of gebiedsregisseur

Borging

- Opstellen van een jaarlijkse Doortrappen agenda binnen de gemeente
- Eigen monitoring activiteiten binnen de gemeente
- Benoemen van Doortrappen in gemeentelijk beleid

Alle gemeentelijke coördinatoren en kwartiermakers die op het moment van afname bekend zijn bij het programmabureau krijgen per e-mail een uitnodiging voor de vragenlijst en zullen eenmaal een herinneringsmail ontvangen indien de vragenlijst niet (volledig) is ingevuld voor de gestelde einddatum. Dit kwantitatieve monitoringsinstrument wordt zo ontwikkeld dat het landelijk Programmabureau deze in de toekomst zelf kan uitzetten om jaarlijks de voortgang en impact te monitoren.

Aanvullend ontwikkelen we een registratietool (bijv. een logboek in Excel, of via het Doortrappen.nl platform), waarmee gemeentelijke coördinatoren zelf gegevens kunnen bijhouden en bij hun partners kunnen opvragen. Dit betreft met name gegevens over het type en aantal activiteiten en de waardering van deze activiteiten en het bereik van de doelgroep. Deze tool kan de gemeentelijke coördinatoren helpen bij hun eigen monitoring, maar zal ook helpen bij het invullen van de jaarlijkse landelijke vragenlijst.

De respons van de vragenlijst uit Fase 1 (onder gemeentelijke coördinatoren) was redelijk (18/35). Om in fase 2 zoveel mogelijk informatie uit de vragenlijsten te halen, zien wij een mogelijke rol voor het programmabureau om te helpen de respons verder omhoog te krijgen. Hoewel de beperkte respons in fase 1 deels te verklaren is doordat veel gemeenten nog in de beginfase van het programma zitten, verwachten wij dat de respons kan worden verhoogd als het invullen van deze vragenlijsten in een vroeg stadium wordt opgenomen in de taakbeschrijving van een gemeentelijke coördinator. Daarnaast kunnen deelnemende gemeenten inzicht krijgen in de data met de mogelijkheid om hun eigen gemeente te vergelijken met de bevindingen op landelijk niveau. De communicatie hierover richting de coördinatoren zou via het programmabureau of de kwartiermaker kunnen lopen. De precieze uitvoering zal in een later stadium worden afgestemd met het programmabureau.

Interviews met de oudere fietser (microniveau)

Om effecten van het programma bij de doelgroep, de oudere fietser, te monitoren en waardering en beleving in kaart te brengen nemen we face-to-face interviews af bij ouderen die aan het programma deelnemen of hebben deelgenomen. Op basis van kenmerken van de gemeenten (bijv. groot/klein, stad/platteland) en de manier van implementatie van het programma (diverse interventies) worden enkele gemeenten geselecteerd waarbinnen ouderen worden uitgenodigd deel te nemen aan de interviews. Samen met de gemeentelijke coördinatoren wordt bepaald hoe en waar de ouderen benaderd worden. De interviews met de ouderen worden uitgevoerd met behulp van de Q-methodologie. Deze methode combineert kwalitatieve en kwantitatieve onderzoekstechnieken en is geschikt voor onderzoek naar waarderingen en belevingen (Brown, 1993). Aan de hand van stellingen over aspecten van de 'klantreis' gaat de onderzoeker in gesprek met de respondent om inzicht te krijgen waar binnen de klantenreis de respondent zich bevindt en hoe dit wordt beleefd. Hiermee kunnen we mogelijk verschillende typen deelnemers identificeren (mogelijk overeenkomend met de Doortrappen 'persona's'), wat helpt bij het verbeteren van de aansluiting van de aanpak bij de doelgroep. We nemen maximaal

dertig interviews af met ouderen in vier tot zes nader te bepalen gemeenten. De voorkeur gaat uit naar individuele interviews, om iedere respondent de kans te geven zijn/haar mening en ervaringen te delen en groepseffecten te voorkomen. Als respondenten sterke voorkeur hebben voor interviews in tweetallen (bijvoorbeeld echtparen) dan is dit mogelijk, maar grotere groepen (≥ 3 respondenten) worden in principe niet meegenomen. De privacy waarborgen we door alle resultaten anoniem te rapporteren en schriftelijke toestemming te vragen voor deelname en anonieme gegevensverwerking.

Tekstvak 3: Indicatoren | Interviews oudere fietser

Effectiviteit

- Gerapporteerde gedragsveranderingen bij ouderen
- Meten van bewustwording oudere fietser
- Associëren van ouderen met de term Doortrappen
- Fase van bewustwording/gedragsverandering waar ouderen zich bevinden (waar op de klantreis)
- Ervaring van de oudere fietser met alle acht stappen van de klantreis

Implementatie

- Interesse van oudere fietser in verschillende typen interventies
- Waardering van oudere fietser van verschillende typen interventies

Secundaire data-analyse fietsongevallen (microniveau)

Uit het vooronderzoek kwam naar voren dat effecten op ongevallencijfers niet te verwachten zijn.

Doordat fietsongevallen relatief weinig voorkomen en de groep deelnemers (oudere fietsers) aan Doortrappen te beperkt is, zal op landelijk niveau waarschijnlijk geen meetbaar effect teweeg gebracht kunnen worden. De analyse van fietsongevallen zal daarom niet als primaire uitkomstmaat worden gebruikt om de effectiviteit van het programma te evalueren (onderzoeksvraag 2, bijlage 2).

Gegevens over fietsongevallen zullen wel worden opgenomen in de rapportage, maar worden met name gebruikt om inzicht te krijgen in risicofactoren van fietsongevallen onder ouderen. VeiligheidNL gaat in 2020 data verzamelen over de aard, oorzaken en gevolgen van fietsongevallen. Dit doen zij door vragenlijsten uit te sturen aan personen die op een SEH afdeling van een ziekenhuis zijn behandeld als gevolg van een fietsongeval. Deze data geven inzicht in de risicofactoren en meest voorkomende oorzaken van eenzijdige fietsongevallen bij ouderen. Op basis van deze gegevens zal een overzicht worden gegeven van de belangrijkste risicofactoren en zal worden gekeken in hoeverre bestaande Doortrappen interventies hierop inspelen. Als blijkt dat bepaalde risicofactoren onderbelicht blijven, dan wordt een advies gegeven hoe nieuwe Doortrappen interventies op deze risicofactoren kunnen inspelen.

Tekstvak 4: Indicatoren | Analyse fietsongevallen

Effectiviteit

- Aantal fietsongevallen

Implementatie

- Belangrijkste risicofactoren van fietsongevallen

4.2 Actie ondersteunende evaluatie

Naast de monitoring wordt een actie ondersteunende evaluatie uitgevoerd. De actie ondersteunende evaluatie heeft als doel om te leren van hetgeen in de praktijk gebeurt. Bij deze aanpak wordt niet gekeken hoe specifieke activiteiten samenhangen met bepaalde uitkomsten, maar richten we ons op de functie van de verschillende onderdelen van de Doortrappen aanpak met oog voor de context. Binnen vier geselecteerde gemeenten die deelnemen aan het programma Doortrappen wordt verdiepend kwalitatief onderzoek gedaan. De gemeenten worden geselecteerd op basis van kenmerken van de gemeenten (bijv. groot/klein, stad/platteland) en de manier van implementatie van het programma (diverse interventies).

De aanpak van de actie ondersteunende evaluatie bestaat uit 3 onderdelen:

1. Binnen de vier case-gemeenten worden in 2020 individuele interviews gehouden met de coördinatoren en twee groepsinterviews met lokale partners. Deze interviews hebben als doel om ervaringen, werkzame elementen, succesfactoren en belemmeringen op te halen met betrekking tot bereik, adoptie en implementatie, effectiviteit en borging.
2. Om de verzamelde en geanalyseerde informatie te delen en te leren van de resultaten wordt per case-gemeente een werksessie georganiseerd (2020/2021) voor alle betrokkenen. In de werksessie wordt gezamenlijk gewerkt aan actiepunten ter verbetering en doorontwikkeling van de aanpak.
3. In 2021 worden nogmaals (groeps)interviews gehouden met de gemeentelijke coördinator en de lokale partners. Bij deze interviews wordt gekeken of de ondersteuning geholpen heeft en hoe de aanpak verder ontwikkeld is.

Binnen de gemeenten zullen de gemeentelijke coördinatoren worden gevraagd om betrokken lokale partners uit te nodigen en afspraken te plannen voor de interviews en de werksessie. De resultaten en leerpunten uit de interviews en werksessies binnen de case-gemeenten leggen we vast in een beknopte factsheet met aanbevelingen over *do's en don'ts* met betrekking tot bereik, adoptie, implementatie, effectiviteit en borging. We vragen de kwartiermakers deze factsheets via verschillende kanalen te verspreiden onder de betrokkenen en potentieel nieuwe gemeenten.

5. Conclusie fase 1 en planning fase 2

Dit rapport beschrijft de resultaten van het vooronderzoek dat is gedaan in het kader van de monitoring en evaluatie van het programma Doortrappen. Als resultaat van dit vooronderzoek is de programmatheorie beschreven aan de hand van bestaande programmadocumentatie en theoretische modellen over gedragsverandering. De programmatheorie is door het Mulier Instituut opgesteld na de ontwikkeling van het programma en laat zien dat het doorlopen van de stappen van de klantreis en de gepaard gaande bewustwording en gedragsverandering theoretisch goed zijn onderbouwd. De bestaande interventies die inspelen op het doorlopen van deze stappen, zijn voornamelijk gericht op bewustwording en motivatie maar laten de laatste stap naar gedragsverandering en het behoud daarvan in deze fase nog relatief onderbelicht. Op deze laatste stappen zou mogelijk ingespeeld kunnen worden door het wegnemen van potentiële barrières (bijvoorbeeld een kortingsactie als de kosten een barrière vormen) of het faciliteren van interventies die erop gericht zijn het gedrag te behouden (bijvoorbeeld het stimuleren van een lidmaatschap bij een fietsgroep, of periodiek terugkerend advies over fietsgedrag).

Om het huidige bereik en de inspanningen binnen gemeenten in kaart te brengen is een vragenlijst uitgezet onder gemeentelijke coördinatoren. De vragenlijst laat zien dat een groot deel van de gemeenten die interesse hebben in deelname, nog in de voorbereide fase zitten. Deze gemeenten hebben daardoor de vragen over uitgevoerde activiteiten niet (volledig) kunnen invullen. Deelnemende gemeenten beschrijven echter wel een grote diversiteit aan samenwerkende lokale partners, en zijn tevreden over het programma en de ondersteuning die zij ontvangen.

De doelstellingen die centraal staan bij Doortrappen zijn (1) ouderen bewust maken van het aspect fietsveiligheid, (2) de oudere fietser aanzetten tot verandering van het gedrag om zo de fietsveiligheid te verhogen om uiteindelijk (3) het aantal ongevallen onder de oudere fietsers omlaag te krijgen. Om het bereiken van deze doelen te onderzoeken worden in fase 2 een monitor en een actie ondersteunende evaluatie uitgevoerd. Hierbij wordt uitgegaan van de belangrijkste meetbare indicatoren die in fase 1 zijn opgesteld op het gebied van bereik, effectiviteit, adoptie, implementatie en borging.

Tot slot beschrijven we de planning voor fase 2, inclusief op te leveren producten. Figuur 5.1 laat de globale planning zien, maar de gedetailleerde invulling hiervan zal verder met het programmabureau worden afgestemd. Zowel de monitor als de actie ondersteunende evaluatie worden uitgevoerd in 2020 en 2021. De verschillende vragenlijsten die staan beschreven in de monitor worden jaarlijks (zowel in 2020 als in 2021) afgenomen. Het selectieproces van gemeenten en deelnemers voor de interviews zal worden opgestart in 2020, maar de interviews worden grotendeels in 2021 uitgevoerd. Voor de actie ondersteunende evaluatie wordt de eerste interviewronde in 2020 uitgevoerd. De werksessies en tweede ronde interviews staan grotendeels voor 2021 gepland.

De registratietool voor gemeenten om zelf voortgang te monitoren zal in 2020 worden ontwikkeld en opgeleverd, zodat gemeenten deze kunnen gebruiken bij het invullen van de vragenlijst uit de monitor. Daarnaast zal eind 2020 een tussenrapport worden opgeleverd met een beschrijving van alle uitgevoerde onderzoeksactiviteiten en resultaten. In 2021 zullen aan de hand van de actie ondersteunende evaluatie factsheets worden ontwikkeld die kunnen worden verspreid onder alle deelnemende gemeenten. Eind 2021 wordt het eindrapport van fase 2 opgeleverd.

Figuur 5.1 Planning en producten voor Fase 2 monitoring en evaluatie Doortrappen

Tijd	2020	2021
Werksaamheden	Monitor <ul style="list-style-type: none"> - Vragenlijsten kwartiermakers, gemeentelijke coördinatoren en lokale partners - Selectie van gemeenten en deelnemers voor interviews - Ontwikkeling registratietoel 	Monitor <ul style="list-style-type: none"> - Vragenlijsten kwartiermakers, gemeentelijke coördinatoren en lokale partners - Uitvoeren interviews deelnemers - Secundaire analyse van (risicofactoren van) fietsongevallen
	Actie ondersteunende evaluatie <ul style="list-style-type: none"> - Selectie van gemeenten - Eerste ronde interviews 	Actie ondersteunende evaluatie <ul style="list-style-type: none"> - Werksessies - Tweede ronde interviews
Producten	<ul style="list-style-type: none"> - Registratietoel gemeenten - Tussenrapport 	<ul style="list-style-type: none"> - Factsheets uit actie ondersteunende evaluatie - Eindrapport

Referentielijst

Bouwknegt R. (2018). *Een duurzame organisatie voor Doortrappen*. Amersfoort: Ideate.

Brown S.R. (1993). A primer on Q methodology. *Operant subjectivity*;16:91-138.

CBS Statline (2019). Mobiliteitscijfers OVG, MON, OViN excl. vakantiekilometers; gemiddelde bevolking per jaar.

Collard D., Slot-Heijs J., Dellas V., Singh A. (2018). *Monitor Jongeren Op Gezond Gewicht 2018*. Utrecht: Mulier Instituut.

Glasgow R.E., Vogt T.M., Boles S.M. (1999) Evaluating the public health impact of health promotion interventions: the RE-AIM framework. *American Journal of Public Health*;89;9:1322-1327.

Ideate (2017). *Doortrappen Handleiding*. Amersfoort: Ideate.

Mobycon (2019). *Werkdocument Doortrappen in Oost-Nederland*. Projectnummer 6444.

Osoba M.Y., Rao A.K., Agrawal S.K., Lalwani A.K. (2019). Balance and gait in the elderly: A contemporary review. *Laryngoscope Investig Otolaryngol*. 4(1):143-153.

Paulussen T.G.W. (1994). *Adoption and implementation of AIDS education in Dutch secondary schools* (proefschrift Universiteit Maastricht). Utrecht: Dutch Centre for Health Promotion and Health Education.

SWOV (2017). *Verkeerseducatie. SWOV-factsheet*. Den Haag: Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid.

VeiligheidNL (2016). *Fietsongevallen in Nederland: SEH-behandelingen 2016*. Amsterdam: VeiligheidNL.

Vries de H., Dijkstra M., Kuhlman P. (1988). Self-efficacy; The third factor besides attitude and subjective norm as a predictor of behavioral intentions. *Health Education Research*;3:273-282.

Vries de H., Mudde A., Leijts I, et al. (2003). The European Smoking Prevention Framework Approach (EFSA): an example of integral prevention. *Health Educ Res*;18(5):611-26.

Weermars W., Moore W.A.M., Goede K.S., et al. (2018). *Monitor Verkeersveiligheid 2018; Doorpakken om de verkeersveiligheid effectief te verbeteren*. Den Haag: Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid.

Bijlagen

Bijlage 1 - Methodiek fase 1: vooronderzoek

(uit offerte Monitor en Evaluatie Doortrappen, 30 augustus 2019)

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen van fase 1 worden literatuur- en deskresearch uitgevoerd, face to face (groeps)interviews gehouden en een online vragenlijst uitgezet. De resultaten uit deze drie onderzoeksactiviteiten leveren input voor het verder uitwerken van het onderzoeksprotocol voor fase 2.

Desk- en literatuuronderzoek

We brengen op basis van beschikbare programmadocumenten de programmatheorie in kaart die ten grondslag ligt aan de aanpak van Doortrappen. Ook maken we daarbij gebruik van wetenschappelijke literatuur over onder andere gedragsveranderingsmodellen. De programmatheorie bestaat uit een serie *als-dan* veronderstellingen over hoe en waarom het programma zou moeten leiden tot de beoogde effecten. We nemen ook programmatheorieën van andere (landelijke) programma's als voorbeeld, die bijvoorbeeld gericht zijn op sport- en beweegstimulering en valpreventie bij ouderen. Daarbij hebben we ook oog voor de effectiviteit van dergelijke programma's (*onderzoeksvraag 1*). Omdat Doortrappen uiteindelijk tot doel heeft een daling van de ongeval cijfers bij de oudere fietser, verkennen we in het vooronderzoek welke landelijke ongeval cijfers geschikt/beschikbaar zijn ten aanzien van de oudere fietser (de doelgroep dient nader gedefinieerd te worden) om trends in ongevallen in de deelnemende gemeenten te kunnen monitoren in de aankomende jaren. Hierbij wordt gedacht aan data zoals geregistreerd in het Letsel Informatie Systeem (VeiligheidNL), Bron (VeiligheidNL) en de Gezondheidsenquête (RIVM/CBS). Als dit niet mogelijk is, zal bepaald worden wat nodig en haalbaar is om een inschatting te maken van de grootte van het effect (*onderzoeksvraag 2*).

Interviews betrokkenen en experts

Aanvullend aan de desk- en literatuurstudie verzamelen we met behulp van telefonische interviews met betrokkenen op macroniveau meer informatie over de programmatheorie van Doortrappen en de mogelijke effecten (*onderzoeksvraag 1 & 2*). Het betreft interviews (maximaal 4) met betrokkenen vanuit MinI&W, het landelijk Programmabureau Doortrappen; en twee kwartiermakers in provincies die deelnemen aan het programma. In deze interviews vragen we ook naar het bereik van het programma en welke inspanningen en activiteiten worden ingezet (*onderzoeksvraag 3*). Tot slot bespreken we welke kennisbehoefte leeft om het programma te kunnen door ontwikkelen en verspreiden en impact te kunnen laten zien (*onderzoeksvraag 4*), wat belangrijke meetbare indicatoren zijn voor het vervolgonderzoek (*onderzoeksvraag 5*) en wat gegeven de randvoorwaarden haalbare/gewenste onderzoeksmethodieken zijn en in hoeverre doelgroepen bereid zijn/bereikt kunnen worden om mee te werken (*onderzoeksvraag 6*).

Naast interviews met betrokkenen nemen we in het vooronderzoek telefonische interviews af met (betrokken) experts (maximaal 4) (te denken valt aan VeiligheidNL, SWOV wetenschappelijk onderzoek verkeersveiligheid, Hogeschool Utrecht, VNG). Gespreksthema's zijn de opgestelde programmatheorie, de mogelijkheden om de grootte van het effect in te schatten en hoe (onderdelen van) de klantreis kan worden gemeten (*onderzoeksvraag 1 en 2*).

Online vragenlijst deelnemende gemeenten

Om het bereik bij de einddoelgroep, de inspanningen en activiteiten bij de uitvoering van het programma door de gemeentelijke coördinatoren (mesoniveau) in kaart te brengen worden alle coördinatoren van deelnemende gemeenten uitgenodigd om een online vragenlijst in te vullen (*onderzoeksvragen 3 en 4*). De vragenlijst moet inzicht geven in welke doelgroep wordt bereikt, wat binnen de gemeenten in het kader van het programma Doortrappen gebeurt en waar nog kansen en behoeften liggen. De vragenlijst wordt in

samenspraak met de (nog in te stellen) klankbordgroep ontwikkeld en door het Mulier Instituut uitgezet. Het Mulier instituut programmeert de vragenlijst in een online omgeving, verstuurt de uitnodigingen en analyseert de data.

Opstellen onderzoeksprotocol fase 2

De resultaten van bovengenoemde methoden bieden input voor het formuleren van meetbare indicatoren waarop in het vervolgonderzoek voortgang en resultaten gemeten kunnen worden. Ook biedt het input voor het opstellen van het onderzoeksprotocol waarmee wordt beschreven op welke wijze in fase 2 de impact en waardering en beleving van het programma wordt gemonitord en werkzame elementen worden geëvalueerd voor het door ontwikkelen van het programma (*onderzoeksvragen 5 & 6*).

We rapporteren de resultaten van fase 1 in een beknopte rapportage en we stellen een onderzoeksprotocol op voor fase 2. Hierin beschrijven we uitgebreid de stappen die nodig zijn om in de komende twee jaar het programma te monitoren en een actie ondersteunende evaluatie uit te voeren.

Werkgroep bijeenkomsten

Fase 1 wordt gestart en afgesloten met een werkgroep bijeenkomst. Bij de start van het project wordt het voorstel besproken en bij de slotbijeenkomst worden de resultaten van fase 1 en het onderzoeksprotocol voor fase 2 gepresenteerd aan de opdrachtgever, medewerkers van het landelijke Programmabureau en de leden van de (nog in te stellen) klankbordgroep.

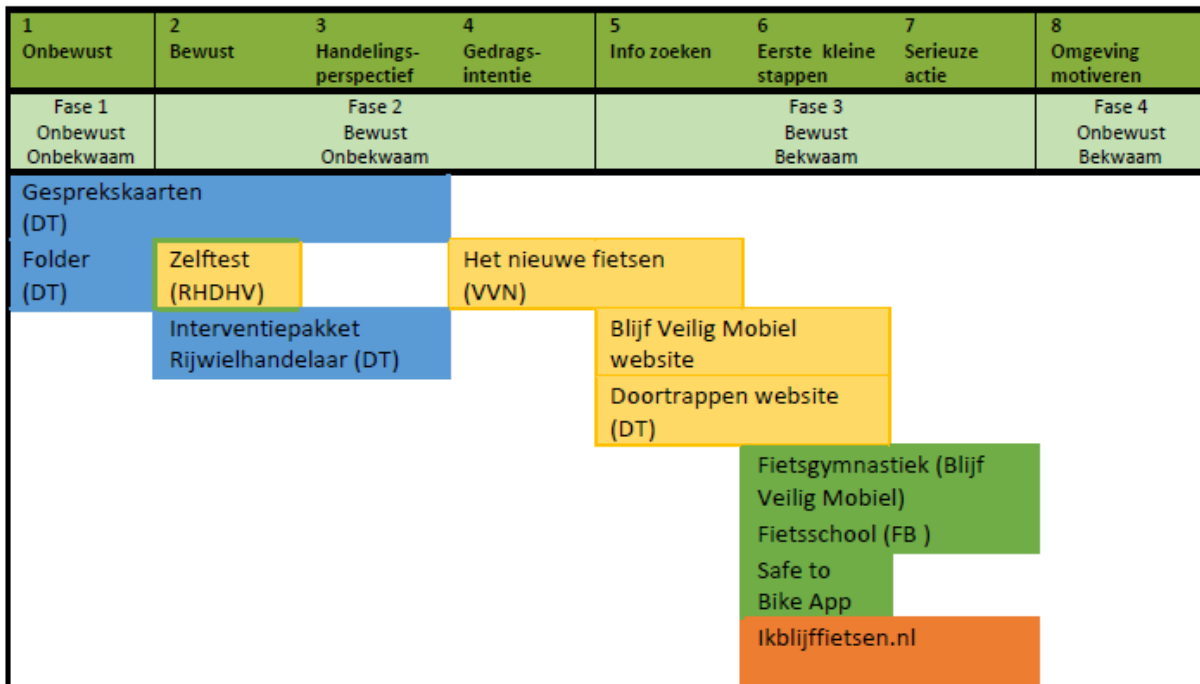
Bijlage 2 - Onderzoeksvragen fase 1

1. Wat is de programmatheorie van Doortrappen en kan op basis daarvan een inschatting worden gemaakt van de verwachte effecten bij de einddoelgroep?
2. Wat is nodig om een inschatting te kunnen maken van de grootte van het effect op ongeval cijfers?
3. Wat is het bereik van het programma en welke inspanningen en activiteiten worden ingezet vanuit het Programmabureau Doortrappen en de gemeentelijke coördinatoren om het programma uit te voeren?
4. Welke kennisbehoefte leeft bij de betrokkenen om het programma te kunnen door ontwikkelen en verspreiden en impact te kunnen laten zien?
5. Wat zijn de indicatoren waarop in het vervolgonderzoek voortgang en resultaten kunnen worden gemeten?
6. Hoe dient het onderzoeksprotocol eruit te zien om in fase 2 de impact en waardering en beleving van het programma te monitoren en werkzame elementen te evalueren voor het door ontwikkelen van het programma en wat is daarin gegeven de randvoorwaarden haalbaar (onderzoekstechnieken en doelgroepen)?

Bijlage 3 - Rapport Mobycon

In opdracht van ROV Oost-Nederland heeft Mobycon in 2019 een rapport gepubliceerd over de uitvoering van Doortrappen in Oost-Nederland. Hierin hebben ze gekeken naar ontwikkeling van Doortrappen interventies in deze regio. Figuur b3.1 laat zien op welke stappen van de klantreis de interventies inspelen.

Figuur b3.1 Bestaande interventies binnen Doortrappen in Oost-Nederland (2019)

Bron: Mobycon, 2019.

Blauw = 'een professional in gesprek met de oudere'

Groen = 'doe-interventie, direct gericht op ouderen'

Geel = 'interventie met het hoofd, direct gericht op ouderen'

Oranje = 'voorlichtingsmaterialen, training, ondersteuning en uitwisseling voor professionals/ deskundigheidsbevordering'

Conclusie Mobycon

Mobycon concludeert dat op het eerste gezicht de gehele klantreis met de verschillende interventies bediend lijkt te worden, op stap acht na. Daarnaast zijn er enkele 'witte vlekken' te vinden: er zijn onduidelijke boodschappen; de stap van bewust onbekwaam naar bewust bekwaam is nog zwak; de interventies voor de eerste stappen vallen allen nog onder de relatief smalle noemer fiets/fietsveiligheid of vinden plaats in een typische fietsomgeving (zoals de rijwielhandelaar); en het is bij diverse interventies niet duidelijk genoeg welke lokale actoren deze daadwerkelijk gaan uitvoeren en er lijken onvoldoende concrete handvatten om het op te pakken.

Bijlage 4 - Tabellen resultaten

		Totaal	Totaal
		%	n
	Totaal	100	18
Welke doelen streeft uw gemeente na met het programma Doortrappen?	Het aantal fietsongelukken verminderen	85	11
	De gezondheid van ouderen bevorderen	54	7
	Ouderen sociaal actief en maatschappelijk betrokken houden	38	5
	Ouderen mobiel houden (bevordert zelfredzaamheid)	69	9
	Ouderen bewust maken van het onderwerp fietsveiligheid	77	10
	Geen specifieke doelen		
	Anders, namelijk:		
Anders, namelijk: -waarde			
In de Doortrappen handleiding staan verschillende voorbereidende stappen beschreven (Hoofdstuk 2 het draaiboek). In welke fase van het programma Doortrappen denkt u dat uw gemeente zit?	Vorbereidende stap 1: regionale voorbereiding	38	5
	Vorbereidende stap 2: lokale voorbereiding	23	3
	Vorbereidende stap 3: lokale partners voorbereiden		
	Uitvoerende fase: inspanningen en activiteiten met betrekking tot de klantreis	8	1
	Weet ik niet	31	4
Welke activiteiten behorende bij stap 1 worden uitgevoerd?	Samenstellen van intern team (verkeer, sport & welzijn)	27	3
	Akkoord over financiering & contract	27	3
	Doortrappengebied vaststellen	18	2
	Gezamenlijke doelen bepalen binnen gemeente	36	4
	Deelnemen aan kwartaal bijeenkomst van Doortrappen voor kwartiermakers en coördinatoren	18	2
	Anders, namelijk:	55	6
	Anders, namelijk:-waarde	67	12
	alleen nog maar gesproken over de financiering met regionale subsidie	6	1
	Initiatief fase	6	1
	Moeten nog overleggen of we er definitief mee aan de slag willen	6	1
	Nog niet begonnen	6	1
	onderwerp is in gezondheidsbeleidsplan opgenomen	6	1
	We zijn nog in de verkennende fase. We gaan doortrappen uitvoeren, maar op welke manier? Dat brengen we nu in kaart met ondersteuning van kwartiermakers	6	1

Welke activiteiten behorende bij stap 2 worden uitgevoerd?	Opstellen DoortrappenRadar/in kaart brengen lokale partners	9	1
	Benaderen van lokale partners (door middel van brief, gesprek, e-mail)	18	2
	Interventies/materialen uit Doortrappen toolbox selecteren	9	1
	Lokale agenda invullen in Doortrappenkalender	9	1
	Lokaal persbericht verspreiden	9	1
	Deelnemen aan kwartaal bijeenkomst van Doortrappen voor kwartiermakers en coördinatoren	9	1
	Niet van toepassing, we zitten nog niet in deze fase Anders, namelijk:	82	9
Anders, namelijk:-waarde			
Welke activiteiten behorende bij stap 3 worden uitgevoerd?	(Communicatie)materialen aanpassen voor lokaal gebruik	9	1
	Informatiebijeenkomsten organiseren voor lokale partners	18	2
	Bezig met lokale webpagina op digitaal platform van Doortrappen	9	1
	Deelnemen aan kwartaal bijeenkomst van Doortrappen voor kwartiermakers en coördinatoren	9	1
	Niet van toepassing, we zitten nog niet in deze fase Anders, namelijk:	82	9
Anders, namelijk:-waarde			
Van welke materialen maakt uw gemeente gebruik?	Materiaal uit de toolbox van Doortrappen: bestaande posters, folders (promotie en informatief)	100	1
	Materiaal uit de toolbox van Doortrappen dat u voor uw gemeente heeft aangepast (poster, folders)	100	1
	Eigen aangepast/ontwikkeld materiaal	100	1
	Gesprekskaarten voor lokale partners	100	1
	Doortrappen filmpjes (over omkijken, op- en afstappen en overzicht houden)		
	Brochure voor de professional	100	1
	Interventiepakket fietsenmaker (flyer, poster, fietshanger)	100	1
	Andere materialen (Vul hieronder in)	100	1
	Andere materialen:	94	17
		filmpje gemaakt met ambassadeur Erik Scherder, verschillende rolbanners, petjes, tasjes, pepermuntjes, regenjassen, fietscheckkaarten, pennen (etc)	6
U heeft aangegeven dat u zelf materiaal heeft ontwikkeld, of heeft aangepast voor gebruik bij Doortrappen. Heeft u hiervoor gebruik gemaakt	Ja	100	1
	Nee		
	Weet ik niet		

van de Doortrappen Stijlgids?			
Welke activiteiten in het kader van Doortrappen heeft uw gemeente ondernomen?	Doortrappenpromotie bij fietstochten of ander evenementen	100	1
	Berichten in de lokale krant of op lokale website plaatsen	100	1
	Leveren van content (bijvoorbeeld ervaringen of reacties van Doortrappers) voor nieuwsbrief en website van lokale partners		
	Een kick-off evenement	100	1
	De 'fietscheck' bij een rijwielhandel		
	De 'Fietsschool' van de Fietzersbond		
	Fietsbijeenkomst 'Het nieuwe fietsen' van de VVN	100	1
	Demo-dagen van commerciële partijen (e.g. driewiel fietswinkel)		
	Inzet van fysiotherapeuten, ergotherapeuten, bewegsportcoaches	100	1
	Andere activiteiten (Vul hieronder in)	100	1
andere activiteiten:		89	16
	deelname aan de Liever Langer thuis Beurs / Veilig Wonendiverse markten voor inwoners van een bepaalde buurtdag van de ouderen in stadsdeel Oostworkshop voor professionalsworkshops voor senioren (Masterclass Doortrappen / Fietsadvies met Ruud)voorlichtingsbijeenkomsten door een ergotherapeutfietsgraveeracties gemeenteRollator APK XXL met fietscheck en danspaleisinzet van een promotieteam op een marktetc.	6	1
	Wij zijn nog niet zo ver	6	1
Bent u bekend met de verschillende stappen van de Doortrappen klantreis?	Ja	30	3
	Wel eens van gehoord	50	5
	Nee	20	2
Is het voor u duidelijk welke activiteiten en interventies door de lokale partners in uw gemeente ondernomen kunnen worden in de verschillende fases van de klantreis?	Ja	50	4
	Nee, want:	50	4
Heeft u de DoortrappenRadar gebruikt om het lokale netwerk rondom ouderen in uw gemeente in beeld te brengen?	Ja	18	2
	Nee	73	8
	Weet ik niet	9	1
Wordt in uw gemeente in het kader van Doortrappen met lokale partners samengewerkt?	Ja	36	4
	Nee	64	7
	Beweegcoaches/buurtsportcoach	50	2

	(Gratis) sportgroepen		
	Fietsclub/fietsvereniging		
	Andere sportclub/vereniging	25	1
	Sportschool/fitnessclub		
	Fietsersbond	25	1
	Anders, namelijk:	100	4
	Ergotherapeuten	25	1
	Fysiotherapeuten	25	1
	Huisartsen		
	Mantelzorgers (via mantelzorgondersteuning)		
	Wmo-consulenten		
	Buurthuizen en buurtkamers	25	1
	Anders, namelijk:	75	3
Met welke lokale partners werkt uw gemeente samen?	Bioscopen		
	Bibliotheek		
	Theaters en musea		
	Anders, namelijk:	50	2
	Fietsenmakers & rijwielhandelaren	25	1
	Repair café		
	Supermarkten		
	Overige winkels/winkelcentra		
	Anders, namelijk:	50	2
	Kerken en moskeeën		
	Werkgevers		
	Ouderenbond		
Veilig Verkeer Nederland (VVN)	50	2	
Anders, namelijk:	50	2	
Anders, namelijk:-waarde Sport	78	14	
	Moet nog bedacht worden, ingevuld waarvan ik zeker weet dat kan gebeuren	6	1
	Sportmakelaar, Friendship Sportcentre, Fietsdocent	6	1
	Veilig verkeer Nederland afdeling Zuidplas	6	1
	Zijn nog niet in deze fase	6	1
Anders, namelijk:-waarde Zorg		83	15
	moet nog bedacht worden	6	1
	Welzijnsmedewerkers, ouderen adviseurs, ouderen adviesraad	6	1
	Zijn nog niet in deze fase	6	1
Anders, namelijk:-waarde Uitgaan		89	16
	moet nog bedacht worden	6	1
	Zijn nog niet in deze fase	6	1
Anders, namelijk:-waarde plaatselijke bedrijven		89	16
	moet nog bedacht worden	6	1
	Zijn nog niet in deze fase	6	1

Anders, namelijk:-waarde		89	16
Overig	moet nog bedacht worden	6	1
	Zijn nog niet in deze fase	6	1
Hiervoor heeft u aangeven met welke partners uw gemeente samenwerkt. Per partner kan uw gemeente met een of met meerdere vertegenwoordigers samenwerken. Met hoeveel lokale partners werkt uw gemeente voor	0	25	1
Doortrappen in totaal samen?	1	50	2
	50	25	1
Wordt in uw gemeente in het kader van het programma Doortrappen samengewerkt met andere programma's (bijvoorbeeld op het gebied van bewegen of fietsveiligheid)?	Ja, namelijk:	36	4
	Nee	27	3
	Weet ik niet	36	4
Op welke doelgroep richt uw gemeente zich met het programma?	Fietsers vanaf 55 jaar en ouder	0	
	Fietsers vanaf 65 jaar en ouder	30	3
	De gemeente richt zich niet op een bepaalde doelgroep	50	5
	Anders, namelijk:	20	2
Anders, namelijk: -waarde		89	16
	nog geen exacte doelgroep bepaald	6	1
	Nog te bepalen	6	1
Van welke communicatiemiddelen maakt uw gemeente gebruik om de doelgroep te bereiken?	Sociale media	30	3
	Lokale media (gedrukt of website)	50	5
	Websites	20	2
	Informatie van de gemeente (gemeentelijke pagina in lokale krant, nieuwsbrief)	40	4
	Posters en flyers bij lokale partners	20	2
	Geen	30	3
	Anders, namelijk:	30	3
Anders, namelijk:-waarde		83	15
	artikel tijdschrift volkstuin, brief aan ouderen	6	1
	Nog geen. Dit moeten we gaan oppakken in de volgende fase	6	1
	Zijn nog niet zo ver	6	1
Op welke manier probeert uw gemeente de doelgroep te bereiken?	Via lokale partners (Vul hieronder in welke)	40	4
	Via andere beweeg- of preventieprogramma's (Vul hieronder in welke)	10	1
	Via de beweegcoach/buurtsportcoach	30	3
	Via media (tv, krant, internet)	20	2
	Door mond tot mond reclame	20	2
	(Nog) niet	50	5
	Anders, namelijk:	20	2
Anders, namelijk:-waarde		89	16

	aanpak valpreventie, voorlichting in bibliotheek, stadsdorpen, huizen van de wijk, beurzen	6	1
	Nog geen. Dit moeten we gaan oppakken in de volgende fase	6	1
Welke lokale partners zijn gebruikt om de doelgroep te bereiken?		67	12
	-	6	1
	nog niets	6	1
	nvt	11	2
	Ouderenbonden, Fietsersbond	6	1
	welzijn, sport, fysio- en ergotherapeuten	6	1
Welke andere beweeg- of preventieprogramma's zijn gebruikt om de doelgroep te bereiken?		72	13
	-	6	1
	aanpak valpreventie	6	1
	nog niet bekend	6	1
	nog niets	6	1
	nvt	6	1
In hoeverre lukt het volgens u om de doelgroep van Doortrappen te bereiken?			
	Goed		
	Redelijk		
	Niet goed/niet slecht	20	2
	Matig		
	Slecht		
	Weet ik niet		
	Niet van toepassing, we zitten nog niet in deze fase	80	8
Welke factoren hebben in uw gemeente sterk bijgedragen aan het bereiken van de doelgroep?		72	13
	-	6	1
	- een brief naar 5000 senioren in de omgeving van de locatie van de Kick Off- voorlichting in de bibliotheek met direct een concreet aanbod voor een Doortrappen activiteit	6	1
	nvb	6	1
	nog niet	6	1
	nvt	6	1
Welke factoren hebben in uw gemeente een remmende werking gehad op het bereiken van de doelgroep?		72	13
	-	6	1
	bij slecht weer neemt de animo behoorlijk af	6	1
	nvb	6	1
	nog niets	6	1
	nvt	6	1
Welke factoren bevorderen de uitvoering van Doortrappen?	Duidelijke handleiding/programma beschrijving		
	Stellen van tussendoelen (bijvoorbeeld starten met 3 partners, 3 activiteiten, 3 communicatiemiddelen)		
	Aanstellen van communicatieadviseur	20	2
	Ondersteuning vanuit programmabureau	20	2

	Ondersteuning vanuit kwartiermaker van de provincie	20	2
	Financiële ondersteuning vanuit een Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid (ROV)	10	1
	Gebruik van DoortrappenRadar	10	1
	Gebruik van communicatiemateriaal van de website		
	Geen		
	Niet van toepassing	70	7
	Anders, namelijk:	10	1
Anders, namelijk: -waarde		94	17
	DIt is een voorspelling	6	1
Welke factoren belemmeren de uitvoering van Doortrappen?	Geen/te weinig lokale partners kunnen vinden		
	Moeite met bereiken van doelgroep	10	1
	Onduidelijkheid over taken/functiebeschrijving van coördinator	10	1
	Beperkt budget	10	1
	Geen beleidsurgentie in onze gemeente	10	1
	Geen		
	Niet van toepassing	70	7
	Anders, namelijk:	10	1
Anders, namelijk: -waarde		94	17
	te weinig tijd	6	1
Wat is voor uw gemeente een mogelijke reden om te stoppen met Doortrappen?	(Beperkt) budget	30	3
	Twijfel over werkzaamheid van het programma	20	2
	Problemen met uitvoering	50	5
	Te weinig tijd beschikbaar voor de coördinator	40	4
	Te weinig draagvlak binnen gemeentelijk bestuur	10	1
	Anders, namelijk:	40	4
Anders, namelijk:-waarde		78	14
	nog niet begonnen	6	1
	Nog niet begonnen	6	1
	stoppen is geen optie	6	1
	We zitten nog niet in deze fase	6	1
Wat heeft u nodig om het programma Doortrappen nog beter uit te voeren in uw gemeente?		67	12
	Dat brengen we nu in kaart	6	1
	hulp bij het op poten zetten in onze gemeente	6	1
	Moet nog starten	6	1
	nmb	6	1
	nvt	6	1
	Tijd en goede samenwerking met de gebiedsregisseur die weer andere mensen kent.	6	1
Wat heeft u nodig om inzicht te krijgen in de		61	11
	Dat brengen we nu in kaart	6	1

resultaten van Doortrappen in uw gemeente?	een eenvoudig formulier/tool om te kunnen monitoren wat het effect is van een Doortrappen activiteit.	6	1
	gegevens over het effect	6	1
	Ik denk dat het lastig te monitoren is of het zin heeft gehad". Ik denk dat we er op deze manier veel aan proberen te doen om ongevallen tegen te gaan."	6	1
	Moet nog starten	6	1
Op welke manieren heeft u gezocht naar informatie over het uitvoeren van Doortrappen?	nmb	6	1
	nvt	6	1
	Contact met kwartiermaker	50	5
	Website Doortrappen.nl	50	5
	Contact met landelijke programmabureau	30	3
	Lezen van de Doortrappen handleiding	30	3
	Ik heb niet naar informatie gezocht	20	2
Anders, namelijk:-waarde	Anders, namelijk:	30	3
	infomomenten op congressen/kennisdagen	83	15
	korte bijeenkomst op een bijeenkomst van het CROW in oktober via Provincie	6	1
Landelijk programmabureau	via Provincie	6	1
	Zeer ontevreden		
	Ontevreden		
	Neutraal		
	Tevreden	44	4
	Zeer tevreden		
Kwartiermaker	Geen mening	56	5
	Zeer ontevreden		
	Ontevreden		
	Neutraal	11	1
	Tevreden	44	4
	Zeer tevreden		
Beleidsmedewerker van uw gemeente	Geen mening	44	4
	Zeer ontevreden		
	Ontevreden		
	Neutraal		
	Tevreden	22	2
	Zeer tevreden	11	1
Lokale bestuurder	Geen mening	67	6
	Zeer ontevreden		
	Ontevreden		
	Neutraal		

	Tevreden		
	Zeer tevreden		
	Geen mening	100	9
Welke sector binnen gemeente			
Verkeer en vervoer	0	20	2
	1	80	8
Welzijn/zorg	0	100	10
Sport/bewegen	0	90	9
	1	10	1
Ik ben niet werkzaam bij de gemeente maar bij een andere organisatie (Vul hieronder in welke)	0	100	10
Andere sector binnen de gemeente, namelijk:	0	90	9
	1	10	1
Andere sector binnen de gemeente, namelijk:- waarde	Sport stichting die uitvoeringsbeleid gemeente op zich neemt in kader van sportstimulering	94	17
		6	1
Indien u niet bij de gemeente werkzaam bent maar bij een andere organisatie, welke andere organisatie is dit?	Team Sportservice	94	17
		6	1
Is er in uw gemeente een communicatieadviseur betrokken bij Doortrappen?	Ja	33	3
	Nee	44	4
	Weet ik niet	22	2
Maakt Doortrappen onderdeel uit van het gemeentelijk beleid?	Ja, namelijk van:	44	4
	Nee	33	3
	Weet ik niet	22	2
Houdt uw gemeente en/of lokale partner de inzet en/of resultaten van Doortrappen bij?	Ja, de gemeente	11	1
	Ja, één of meer lokale partners	11	1
	Nee	56	5
	Weet ik niet	22	2
Welke inzet/resultaten houdt uw gemeente of samenwerkingspartners bij?	Samenwerking partners	50	2
	Organisatie van activiteiten	25	1
	Bereik van de doelgroep	50	2
	Tevredenheid doelgroep		
	Ervaren effecten van de doelgroep		
	Fietsongevallen	25	1
	Geen van bovenstaande	25	1
	Anders, namelijk:	25	1
Anders, namelijk: -waarde		94	17

	moeten we nog onderzoeken	6	1
Samenwerking partners		94	17
	bijgehouden wordt met wie samengewerkt wordt bij de organisatie van de activiteiten	6	1
Organisatie van activiteiten		94	17
	welke activiteiten aangeboden worden	6	1
Bereik van de doelgroep		94	17
	aantal deelnemers per activiteit	6	1
Tevredenheid doelgroep			
Ervaren effecten van de doelgroep			
Fietsongevallen			
Tot slot, heeft u nog vragen, opmerkingen of ervaringen die niet aan bod zijn gekomen en graag met ons wil delen?		78	14
	-	6	1
	- super leuk programma om voor / mee te werken!- Volgens mij ben ik wel langer bezig geweest met het invullen van deze vragen. tip voor een volgende keer: eerlijk aangeven hoeveel tijd er gevraagd wordt- de materialen uit de toolbox zijn voor een 'leek'	6	1
	Doortrappen moet bij ons in de regio en gemeente nog opgestart worden. Er is totnutoe slechts een provinciale bijeenkomst in Zutphen geweest, that's al.	6	1
	vraagstelling van enquête gaat er te veel vanuit dat er al start is gemaakt met doortrappen, lees de vele 'nee' antwoorden dan graag als 'nee nog niet'	6	1

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl